

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

NATHANAEL WEST

**BAYAN
YALNIZKALPLER**

ÇEVİREN: EMİRHAN BURAK AYDIN

Nathanael West, 17 Ekim 1903'te New York'ta, Aşkenaz Yahudisi bir ailenin ilk çocuğu olarak doğdu. Lise öğrenimini yarım bıraktı, Tufts College'a, transkriptinin üstünde oynayarak girebildi. Tufts'tan da atılınca, arkadaşlarından birinin transkriptinin üstünde oynayarak Brown University'ye girdi. Gerçek soyadı Weinstein olan West, Brown'da derslerle pek ilgilenmese de çok okudu. Babasının ölümünden sonra 1927 yılında New York'taki Kenmore Oteli'nde kısa süreliğine müdür yardımcılığı yaptı. Otel, edebiyatla ilgilenen birçok arkadaşı için bir toplanma yerine dönüştü, birçoğu çeşitli dönemlerde orada ücretsiz yaşadı. William Carlos Williams'a *Contact* dergisinde editörlük yaparak yardımcı oldu. Paris'te yazdığı ilk romanı *The Dream Life of Balso Snell* 1931'de yayımlandı. *Bayan Yalnızkalpler* 1933 yılında, yayımlandığı sırada iyi eleştiriler aldı ama okurların ilgisini kazanamadı. Kitabın hakları Hollywood'a satıldı, West de filmin senaryosu üstünde çalışması için çağrıldı ama önerileri görmezden gelindi, kitabı tanınmayacak hale getirildi, hatta projenin ismi bile değiştirildi. Üçüncü romanı *Temizinden Bir Milyon*, 1934'te yayımlandı. 1935'teyse Hollywood'a taşındı, sözleşmeli senarist olarak çalışmaya başladı. Buradaki tecrübelerinden yola çıkarak yazdığı *Çekirgelerin Günü* 1939'da yayımlandı. 1940 Nisan'ında Eileen McKenney'yle evlendi. 22 Aralık 1940'ta, arkadaşı F. Scott Fitzgerald'ın ölümünden bir gün sonra, bir otomobil kazasında, henüz otuz yedi yaşındayken eşiyle beraber hayatını kaybetti. Tabutuna yerleştirilen eşinin külleriyle beraber, Queens, New York'taki Mount Zion Mezarlığı'na defnedildi. Yaşadığı sırada geniş bir okur kitlesine ulaşamayan Nathanael West'in eserleri, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, 1946 yılında, arkadaşı William Carlos Williams'ın önerisiyle, Fransa'da *Bayan Yalnızkalpler*'in başarılı bir çevirisi yayımlandıktan sonra ilgi görmeye başladı.

Bayan Yalnızkalpler

Nathanael West

Özgün Adı

Miss Lonelyhearts

İthaki Yayınları - 1629

İthaki Modern - 19

Dizi Editörü: *Alican Saygı Ortanca*

Yayıma Hazırlayan: *Emre Aygün*

Düzeltili: *Alican Saygı Ortanca*

Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*

Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*

1. Baskı, Mart 2020, İstanbul

ISBN: 978-605-7762-94-8

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Emirhan Burak Aydın, 2020

Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2020

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com

Sertifika No: 40200

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

NATHANAEL WEST

**BAYAN
YALNIZKALPLER**

ÇEVİREN: EMİRHAN BURAK AYDIN

“AMERİKAN SEYİRCİSİ: BAYAN YALNIZKALPLER'E BİR GİRİZGÂH”

Jonathan Lethem

1.

Bayan Yalnızkalpler'in ortasında, Nathanael West'in hikâyeye adını veren ana karakteri aniden şöyle der:

“Belki anlamamı sağlayabilirim. En baştan başlayalım. Adamın biri, bir gazetenin okurlarına nasihat vermesi için işe alınır. İşin amacı tirajı artırmaktır ve gazetede çalışanların hiçbiri bu köşeyi ciddiye almıyordur. Adam işi mutlulukla kabul eder çünkü dedikodu köşesine terfi etme şansı vardır, zaten ayak işlerine bakmaktan sıkılmıştır. O da işini bir şaka gibi görüyordur ama birkaç ay sonra bu şakaya gülmemeye başlar. Gelen mektupların çoğunun ahlaki, manevi bir nasihat almak için yazılan fazlasıyla mütevazı yakarışlar olduğunu görür, sahici sefaletin düzgün ifade edilmiş dışavurumlarıdır bunlar. Ayrıca yazıştığı kişilerin onu ciddiye aldıklarını da keşfeder. İlk defa hayatını temellendirdiği değerleri sorgulamak zorunda kalır. Aslında şakacı değil de şakanın kurbanı olduğunu bu sayede görür.”

Beklenmedik bir şekilde Kızıl Aslan'da bu paragraf size

bir Hollywood “tretman”ını (West’in birkaç yıl sonra uzmanlaşacağı para getiren metinleri) hatırlatabilir, belki de bu paragraf West’in yazması gerektiğini ya da okurlarının onun yazması gerektiğini düşündüğünden şüphelendiği kitabı temsil ediyordur. Yani, kentli, hafif bir kara polisiye yüzeyinin altında, anlaşılabilir “değerler” üzerine inşa edilmiş, tutarlı bir trajik anlatı. Horace McCoy gibi bir romancı tarafından güzel ele alınabilecek hikâyedir bu, zaten Büyük Bunalım’ın Amerikan Rüyası’nı paramparça edişini kavramayı başaramayan o dönemin hayal gücüne karşı dans maratonu metaforunu bariz bir suçlama için kullandığı *Atlari da Vururlar* romanı da West’in daha öfkeli bir kuzeni olarak görülebilir.

Bu kesinlikle West’in niyetinin bir kısmını kapsıyor. West, erişmesine izin verilen, gerçek bir nasihat köşesi yazarına gönderilmiş gerçek mektuplardan esinlenerek *Yalnızkalpler*’i yazmıştır, West hikâyenin geçtiği, okuru ikna edecek minvalde araştırılmış, çaresiz, 30’lu yılların başındaki Manhattan’ı her zamanki gibi ince okuyup sık dokuyan bir üslupla anlatır. Şüphesiz, Nathanael West’in şahsına münhasır öneminin bir sebebi de benzeri olmayan bir tarihi tanık ve edebi dönemler arasında bir köprü olmasıdır. Onun duyarlılığı, 20’li yılların edebiyat kültürünün, metne dair Paris-sürgünü, Dada-sarhoşu ilgisinin ötesindeydi; Steinbeck, Tom Kromer, Edward Dahlberg, Daniel Fuchs ve diğer (bazıları açıkça “proleter” olarak tanımlanan) 1930’lu yazarlara daha yakındı – yani, aşağı indirilen bakışlar, sanrılı gündüz düşleri ve tarikatlara, hurafelere, şans oyunlarına yatkınlık gibi yoksulluğun sosyal tahribatlarıyla ilgiliydi.

Yine de bu bağlamdaki hiçbir şey, nihilist, isterik, grotesk-şirsel bir friz olan, elli sekiz sayfalık “roman” *Bayan Yalnızkalpler*’e dalmadan önce bizi okur olarak hazırlamaz. Çünkü bu yetersiz sinopsis (“hayatında ilk defa değerlerini sorgulamak zorunda kalır”) West’in kurgusal karakterlerin tasvirinde onaylamayacağı bir yaklaşımı ima ediyor. Akılsızlık ve gerçeklik dışı tutumlar bir “hatayı” ya-

pıp tanıyabilecek kahramanın, trajik bile olsa tipik bir olay örgüsü üzerinden gelişimini göstermek. West bunu yapmaz. Bizim sadece “Bayan Yalnızkalpler” olarak tanıdığımız gazeteci, hikâyenin antagonist, editör Shrike gibi, hatta karşılaştığı bütün insanlar gibi (nasihat arayan mektupların “müthiş mütevazı” yazarları da dâhil) bir tür kimeradır ve birçok açıdan kendilerine karşı cahillerdir. Eğer West’in karakterleri insanlarsa, maalesef bu onlar için talih-siz bir şeydir: Korkunç derece ön planda olan bir fiziksel biçime mahsur kalmış, çıldırtıcı bir eşzamanlıkla hem şehvet duyan hem de acı çeken canlılardır. “Değerleri” ya da kişilikleri ise ödünç alınmış, –ticari, dindar, varoluşçu, iyileştirici, suçlu– yetersiz diller ve tutumlarla dolu çılgık çılgıca bir gökyüzüne karşı bir an görünüp kaybolurlar.

West’in karakterleri çoğunlukla sohbet etmezler. Bunun yerine George Herriman’ın Ignatz Mouse’unun Krazy Kat’in* kafasına tuğla fırlatması gibi birbirlerini incelikli alay veya çaresizlikle dolu bir retorik bombardımanına tutarlar. *Yalnızkalpler*’in biçimini bir karikatüre benzetmek benim değil, Dostoyevski ve T. S. Eliot temelinin üstüne, “Amerika’daki şiddet deyimseldir” fikrini somutlaştıracak bir dile ihtiyacı olduğunu hisseden West’in fikridir. Romanın kısa, alaycı başlıklara sahip bölümleri tutarlı biçimde karamsar bir güldürüyle biter ve gittikçe üst üste binerek daha yamuk, tampon tampona sergilenen hurda arabalar gibi sıkıştırılmış bir niteliğe bürünür. Daha ilk sayfadan *Yalnızkalpler*’in ana karakterinin dertleriyle özdeşleşmenin kenara atılmasıyla birlikte –bir taraftan nasihat bekleyen mektupların korkunç korusu, diğer tarafta Shrike’in caydırıcı alaycılığı– okur, sonunda kurtuluşa ulaşma ihtimalinin müthiş bir biçimde çürütüldüğünü görür. (Bir eleştirmen şöyle bir açıklama ya da yakınmada bulunmuştur: “Şid-

* 1913’ten 1944’e kadar yayımlanan, George Herriman’ın meşhur karikatür serisi. Tuğla fırlatma sahnesi de 2. ciltte meşhur karikatürlerden tanınır.

det West'in ana teması değil, yönteminin ta kendisi.”) Nathanael West'in başyapıtı, anlayış teması üstüne merhametsizlik derecesinde anlayışsız bir romandır.

2.

West'in nihai meselesi, bedeninin sıfır noktası tahakkümleri ve ısıtırları ile öte yanda, ikna, haset, suçluluk duygusu, kazanım ve ödünün (George Saunders'ın Geç Kapitalizmin “Mankafa Megafonu”^{*} diye adlandırdığı) metalaştırılmış retoriği arasında bir uzlaşıya varmanın zorluğudur (düşük bir ihtimal, derdi kendisi herhalde), bu uzlaşa sayesinde hakiki bir sevgi dolu hareketin başlatılabileceği, samimi bir çalışma alanı bulmayı umut eder. Bunu, yirminci yüzyıl Amerikan dilemmasının dayanağı olarak, bu kadar erken tespit etmesi West'e, Amerikan edebiyatının geleceğine dair –hatta süregelen geleceği için diyebilirim– harikulade bir geçerlilik bahşediyor.

West'in romanlarını tekrar okuduğum haftalarda, küresel ekonomik çöküşle beraber birçoğumuz “ikinci Büyük Buhran”dan bahseder olduk, bunun kamuya yansıyan mekanizmalarının, West'in takıntılı biçimde ilgilendiği motifler olan duygu aktarımı, inkâr ve fantezi kuvvetlerinin nesnesi olacağı kesindir. Geçen ay, Long Island'da bir banliyöde, perakende satış hesaplarını kara kâra itelemek ümidiyle “Kara Cuma” diye adlandırılan günde, indirim-ateşine kapılmış müşterilerden oluşan bir grup, insanların mağazaya girişini yönetmeye çalışan bir perakende çalışanını ölümlüne ezdi. Gazetecilik sektörü duyulmak isteyen “hakiki” seslerden ibaret hevesli bir kalabalığın altında çözüldü, bunun karşılığı neredeyse Bayan Yalnızkalpler'inki kadar nevrotik. West'in akranlarının hangisini bloglar ya da *American Idol* üzerine akıllıca yorum yaparken hayal edebiliriz? (Ernest Hemingway'in boş bakışlarını

* The Braindead Megaphone, George Saunders, 2007. fantasy.org

–üstelik kendisi West’ten çeyrek yüzyıl daha uzun yaşadı– ya da cenin pozisyonunda yatan F. Scott Fitzgerald’ı gözünüzün önüne getirin.) West, sürrealizmin lafebese estetiğini ve T. S. Eliot’ı “Amerikan Tohumu”yla* harmanlayarak, popüler kültürü araştırıp teslimiyet ya da inkâr değil, buz gibi soğukkanlı bir eleştiri ortaya koyarak, Heller, Pynchon, Philip K. Dick, George Saunders ve “Desolation Row” ile Bob Dylan’ı da dâhil edebileceğimiz birçok ismin büyük öncülü olmuştur. Otuz yedi yaşındaki West ve eşi, Meksika’da yaptıkları bir av gezisinden Los Angeles’a dönerken araba kazasında hayatını kaybetmişlerdir. Kendisinin biyografi yazarı Jay Martin, West’in Çekirge’den sonra yazmayı planladığı birçok kitabın kanıtlarını sunar – bunlar Amerikan edebiyatındaki en büyük gölge külliyattır kesinlikle.

* Şair William Carlos Williams’ın, *In the American Grain* kitabına atıf yapılıyor olsa gerek. –çn Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YARDIM ET BANA, BAYAN YALNIZKALPLER, YARDIM ET

New York Post Dispatch'ten Bayan Yalnızkalpler (Başın-mı-belada?
– Nasihate-mi-ihtiyacın-var? – Bayan-Yalnızkalpler'e-yazsana-
derdinin-devası-onda) masasında oturuyor, beyaz bir karton par-
çasına bakıyordu. Baş editör Shrike, kartona bir dua yazdırmıştı.

11

*"Bayan Y'nin ruhu, kutsal kıl beni.
Bayan Y'nin bedeni, besle beni.
Bayan Y'nin kanı, kendimden geçir beni.
Bayan Y'nin gözyaşları, yıka beni.
Ey Bayan Y, duamı kabul et,
Kalbinde sakla beni,
Kötü düşmanlardan koru beni.
Yardım et, Bayan Y, yardım et bana, yardım et.
In sæcula sæculorum.*Amin."*

Teslim saatine on beş dakikadan az kalmasına rağmen hâlâ
başmakalesini yazıyordu adam. Şimdiye kadar şu kadar ilerleyebil-

mişti: “Hayat yaşamaya değer çünkü hayallerimiz var, huzur, neza-
ket, heyecan ve karanlık bir sunaktaki kor alev kadar güçlü yanan
o inanç var.” Gelgelelim eli devam etmeye gitmiyordu. Mektuplar
komik değildi artık. Her ay, üst üste, aynı şakaya gülmeye devam
edemezdi. Çoğu zaman günde otuzdan fazla mektup geliyordu,
hepsi de birbirine benziyordu, hepsi sefalet hamurundan kalp şek-
lindeki bir kurabiye kalıbıyla alınmış gibiydi.

Masasının üstünde bugün gelenler duruyordu. Samimi bir ce-
vap vermek için ipucu arayarak yığını yine karıştırmaya başladı.

Sevgili Bayan Yalnızkalpler...

Öyle bir acının pençesindeyim ki ne yapacağımı bilmi-
yorum, bazen kendimi öldürmeyi düşünüyorum böbrekle-
rim o kadar ağrıyor ki. Kocam acıyı umursamadan, çocuk-
suz bir kadının iyi bir katolik sayılamayacağını düşünüyör.
Onurumla kilisede evlendim ama evlilik hayatının ne an-
lama geldiğini hiç bilmiyordum çünkü bana kocayla karısı
arasındaki ilişkiyi hiç anlatmadılar. Ninem hiç anlatma-
dı, tek annem de oydu ama anlatmayarak büyük hata etti
çünkü masumiyet karın doyurmuyor, geriye koca bir hayal
kırıklığı kalıyor. 12 yılda 7 çocuk doğurdum, son 2’si doğ-
duğundan beri öyle hastayım ki. İki kere ameliyat oldum,
doktorun tavsiyesi üzerine kocam başka çocuk istemeyeceği-
ne söz verdi, ölebilirmişim çünkü ama hastaneden dönünce
sözünü bozdu, şimdi bir çocuğum daha olacak ama katla-
nabileceğimi düşünmüyorum böbreklerim çok ağrıyor. Çok
hastayım, korkuyorum çünkü Katolik olduğum için kürtaj
yaptıramam, kocam da çok dindar. Her gün ağlıyorum çok
canım yanıyor, ne yapacağımı bilmiyorum.

Saygılarımla

Bayan Yalnızkalpler mektubu açık bir çekmeceye attı, bir sigara yaktı.

Sevgili Bayan Yalnızkalpler...

Artık on altı yaşındayım ama ne yapacağımı bilmiyorum, yol gösterirseniz çok memnun olurum. Küçük bir kızken mahalledeki çocuklar benimle dalga geçtiğinde çok üzülüyordum ama artık diğer kızlar gibi benim de yavuklum olsun, ben de cumartesi akşamları dışarıya çıkayım istiyorum ama çocuklar benimle çıkmıyorlar çünkü burnum yok, öyle doğmuşum – aslında iyi dans ederim, vücudum güzel, babam bana güzel elbiseler de alıyor.

Bütün gün oturup kendime bakıyor, ağlıyorum. Yüzümün tam ortasında kocaman bir delik var, insanlar korkuyor tabii, ben bile korkuyorum o yüzden kimsenin benimle niye çıkmak istemediğini anlayabiliyorum. Annem beni seviyor ama bana bakınca hüngür hüngür ağlıyor.

Böyle kötü bir talihi hak etmek için ne yaptım ben? Kötü şeyler yapsam da bir yaşına gelmeden yapmadım ama yine de böyle doğdum. Babama sordum, o da bilmiyor ama belki de öbür dünyada, doğmadan önce kötü bir şey yapmış ya da onun günahları yüzünden cezalandırılıyor olabilir mişim. İnanmıyorum buna, babam çok iyi bir adamdır. Canıma mı kıysam?

*En içten samimiyetimle,
Çaresiz*

Sigara sıkıntılıydı, adam bir türlü dumanı çekemiyordu. Bayan Yalnızkalpler sigarayı ağzından çekip öfkeyle baktı. Zorla kendini sakinleştirdi, bu canı sıkıcıydı. Kıyafetleri - <https://rantey.org>

Bayan Yalnızkalpler...

Kızkardeşim Gracie adına yazıyorum çünkü korkunç bir şey oldu, anneme söylemeye de korkuyorum. 15 yaşındayım, Gracie de 13, Brooklyn'de oturuyoruz. Gracie sağırdır, aptaldır, benden iridir ama hem sağır hem aptal olduğundan ötürü kafası çalışmıyor. Evimizin çatısında oynuyor, okula gitmiyor, haftada iki kere, salı ve perşembeleri sağır aptal okuluna gidiyor. Annem onun çatıda oynamasına izin veriyor, araba altında kalmasın diye, çok akli yerinde değil çünkü. Geçen hafta çatıya bir adam gelip ona pis bir şey yapmış. Bana anlattı ama ne yapacağımı bilemedim çünkü anneme söylersem Gracie'yi kesin dövecek. Kardeşim hamile kalacak diye korkuyorum, geçen gece bebeği duyarım belki diye uzun uzun karnını dinledim ama duyamadım. Anneme söylersem Gracie'yi fena döver çünkü kardeşimi sadece ben seviyorum, geçen sefer elbisesini yırtınca annem onu 2 gün dolaba kilitledi, maalledeki çocuklar duyarsa kötü kötü şeyler söyleyecekler, Peewee Cononin kardeşini arazide bastıklarında öyle yapmışlardı. Aynı şey sizin ailenizin başına gelseydi ne yapardınız lütfen söyleyin.

Hürmetlerimle

Harold S.

Okumayı bıraktı. Cevap Mesih'ti ama midelerini bulandırmak istemiyorsa din mevzularından uzak durmalıydı. Hem Mesih, Shrike'in kendisine özgü şakasıydı. "Bayan Y'nin ruhu kutsa beni. Bayan Y'nin bedeni kurtar beni. Bayan Y'nin kanı..." Adam daktilosuna döndü.

Ucuz kıyafetleri havalı olsa da hâlâ Baptist bir pederin oğluna benziyordu. Sakal yakışırdı aslında, Eski Ahit havasını iyice güçlendirirdi. Zaten sakalsızken bile herkes onun New England'dan çıkma bir pürteni olduğunu düşünürdü. Çuklak/ahmet yarı. Burnu uzun-

du ama inceydi. Kemikli çenesi biçimli ama bir nal gibi çukurluydu. Shrike onu ilk gördüğünde, “Yirminci yüzyıl Amerika’sının gerçek rahibeleri Susan Chester, Beatrice Fairfax,* bir de Bayan Yalnızkalpler’dır,” demişti.

Yazı işlerinden bir çocuk yanına gelip Shrike’in, metin hazır mı değil mi diye öğrenmek istediğini söyledi. Daktilonun üzerinden eğilip klavyedeki tuşlara basmaya başladı.

Bir düzine kelime yazamadan Shrike onun omzunda bitti. “Hep aynı şeyler,” dedi Shrike, “yahu şöyle ümit veren, yeni bir şeyler söylesene. Sanattan bahset. Beni dinle de yaz:

“Kurtuluş Sanatta.

“Hayatın sizi bunaltmasına izin vermeyin. Eski patikalar başarsızlığın harabeleriyle tıkanıyorsa yeni, taze yollar arayın. Sanat da bu yollardan biridir. Sanatın özünde acı vardır. Seksen altı yaşına geldiğinde işini gücünü bırakıp Çince öğrenmeye karar veren Bay Polnikoff, sık Rus sakalının arasından ne demişti? ‘Hepimiz, hâlâ yolun başındayız...’

“Sanat Hayatın En Değerli Hazinelelerindenir.

“Yaratmaya kabiliyeti olmayanlar takdir edebilirler. Öte yandan...

“Böyle bir şeyler yaz işte.”

BAYAN YALNIZKALPLER VE İFADESİZ SURAT

Bayan Yalnızkalpler işten çıktığında havanın ısındığını fark etti ama etrafta öyle bir koku vardı ki sıcaklık sanki yapay bir ısı kaynağından geliyordu. Delehanty'nin barına gidip iki tek atmaya karar verdi. Oraya gitmek için küçük bir parkın içinden geçmek zorundaydı.

17

Kuzey Kapısı'ndan parka girdi, kemere çöken koyu karanlıktan ağız dolusu yutuverdi. Yolun üstünde mızrak gibi yatan bir sokak lambası direğinin gölgesine adım attı. Gölge bir mızrak gibi ona saplandı.

Görebildiği kadarıyla bahardan bir iz yoktu. Alacalı zemini kaplayan çürümenin bereketli bir tarafı yoktu. Geçen yılı düşündü, mayıs ayı bile bu kirli araziye canlandırmayı başaramamıştı. Yorgun topraktan birkaç yeşil filizin zorla da olsa boy verebilmesi için temmuzun bütün kuvveti gerekmişti.

Adamı bırak, içkiye asıl ihtiyacı olan bu parktı. Alkol ya da yağmur işe yaramazdı ama. Adam ertesi gün köşesinde Kalbi-kırık, Bıktım-her-şeyden, Çaresiz, Veremli-kocanın-inançsız-karısı'na, ayrıca diğer okurlarına da buraya gelip toprağı gözyaşlarıyla sulamalarını rica edecekti. O zaman çiçekler açardı işte, ayak kokan çiçekler.

“Ah insanlık...”* Ancak hâlâ gölgenin ağırlığını taşıyordu, şaka ölümcül bir düşüştü. Adam kendine gülerек düşüşü yumuşatmaya çalıştı.

Fakat niye kendine gülecekti ki, bardaki Shrike bu işi çok daha iyi yapardı. “Bayan Yalnızkalpler, okurlarınıza taş vermelisiniz bence. Ekmek istediklerinde, Kilise’nin yaptığı gibi kraker veremeyin ya da Devlet gibi pasta yemelerini söylemeyin. Onlara insanın sadece ekmekle yaşayamayacağını açıklayın, taş verin onlara. Her sabah şöyle dua etmelerini öğretin onlara: ‘Bugün bize gündelik taşımızı ver.’”**

Oysa okurlarına birçok taş vermişti hatta o kadar çok vermişti ki geriye sadece bir tane kalmıştı – böbreğinde şekillenen o taş.

Aniden yorgunluk çöktü, bir banka oturdu. Taşı atabilseydi keşke. Hedef bulmak için gökyüzüne bakındı. Fakat gri gökyüzü, üstünden kirli bir silgi geçmiş gibi görünüyordu. Melekler yoktu orada, alev alev yanan haçlar, zeytin dalı getiren güvercinler, iç içe geçmiş tekerlekler yoktu.*** Havada omurgası kırılmış bir uçurtma gibi savrulan bir gazete vardı sadece. Adam ayaklanıp bara doğru yürümeye devam etti.

Delahanty’nin Yeri, zırhlı bir kapısıyla daha saygın komşularından ayrılan, kumtaşından bir binanın mahzenindeydi. Adam gizli bir zile bastı, kapının ortasında yuvarlak, küçük bir pencere açıldı. Kanlı bir göz belirdi, antika bir demir yüzükteki yakut gibi parlıyordu.

Barın yalnızca yarısı doluydu. Bayan Yalnızkalpler, Shrike burada mı diye etrafına bakındı, onu görmeyince rahatladı. Fakat üçüncü kadehten sonra, alkol karamsarlığının sıcakık çamuruna iyice yerleştiği sırada Shrike onu kolundan yakaladı.

* *Kâtip Bartleby*, Herman Melville. –çn

** Kitabı Mukaddes, Matta 6:11’e atf. “Bugün bize gündelik ekmeğimizi ver.” –çn

*** Kitabı Mukaddes, İzzekel. 4/14

Üçüncü PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Genç dostum!” diye bağırdı. “Keyfin nasıl? Yine bunalımdasın herhalde.”

“Tanrı aşkına, kes sesini.”

Shrike sözünün kesilmesini umursamadı. “İçin geçmiş dostum senin, için geçmiş. Boş ver çarmıhı, Rönesans’ı hatırla. O zamanlar kimsenin surati asık değildi.” Kadehini kaldırdı, bu hareketinde Borgia’ların hepsi mevcuttu. “Rönesans diyorum sana! Ne dönemmiş! Nasıl da görkemliymiş! Sarhoş papalar... Sosyete güzelleri... Gayrimeşru çocuklar...”

El hareketleri abartılı olsa da yüzündeki ifade boştu. Çoğunlukla filmlerdeki komedyenlerin kullandığı şu hileyi kullanıyordu, ifadesiz surati. Konuştuğu şey ne kadar olağanüstü ya da heyecanlı olsa da yüz ifadesini hiç değiştirmiyordu. Yuvarlak, beyaz alnının parlaklığı altındaki yüz hatları ölü, gri bir üçgende sıkışmıştı.

“Rönesans’a!” diye bağırp duruyordu. “Rönesans’a! Kararmış Yunan el yazmalarına, mermer beyazlığında, pürüzsüz uzuvlu cariyelere... Dur aklıma ne geldi, hayranlarımdan biriyle buluşacaktım – eşek gözlü, epey zeki bir kız.” *Zeki* kelimesini elleriyle iki koca memeyi avuçluyormuş gibi yaparak vurguladı. “Kitapçıda çalışıyor ama bir de kasasını göreceksin.”

Bayan Yalnızkalpler bıkkınlığını göstermek gibi bir hataya düştü.

“Ne, kadınlardan hoşlanmıyor musun yoksa? Tek aşkın İsa galiba? İsa Mesih, Kralların Kralı, Bayan Yalnızkalpler’in Bayan Yalnızkalpler’i...”

Bayan Yalnızkalpler’in şansına Shrike’in beklediği genç kadın bara geldi. Kadının bacakları uzun, bilekleri kalın, elleri büyük, vücudu kudretli, boynu inceydi, erkekler gibi kesilen saçlarının iyice küçültüğü çocuksu bir yüzü vardı.

“Bayan Farkis,” dedi Shrike, vantrilokların kuklalarına yaptığı gibi kadını österne yapmaya sızdırdı, “Bayan Farkis, Bayan

Yalnızkalpler'le tanışmanızı istiyorum. Bana gösterdiğiniz saygının aynısını ona da gösterin. O da ruhu zayıf olanları teselli eder ve içi Tanrı aşkıyla doludur.”

Kadın tanışmalarını, erkeksi bir el sıkışmayla onayladı.

“Bayan Farkis,” dedi Shrike, “Bayan Farkis bir kitapçıda çalışıyor, ayrıca bir şeyler de yazıyor.” Kadının kalçasına hafiften dokundu.

“Öyle heyecanlı heyecanlı ne konuşuyordunuz?” diye sordu kadın.

“Din.”

“Bir içki ısmarlayın bana, konuşmaya da lütfen devam edin. Yeni Tomistik sentezle epey bir ilgiliyim ben de.”

Tam da Shrike'ın beklediği bir sözdü bu. “Aziz Thomas!” diye bağırdı. “Ne sanıyorsun sen bizi, kokuşmuş enteller mi? Sahte Avrupalılardan değiliz biz. İsa Mesih'ten bahsediyorduk, Bayan Yalnızkalpler'in Bayan Yalnızkalpler'inden. Amerika'nın kendine has dinleri vardır. Senteze ihtiyacın varsa, al sana kullanacağın bir malzeme.” Cüzdanından bir gazete kupürü çıkarıp bar tezgâhına çarptı.

“BATILI MEZHEBİN AYİNİNDE HESAP MAKİNESİ KULLANILDI... *Yaşlı Münzevinin Hükümlü Katili İçin Edilecek Duada Sayılar Kullanılacak...* Denver, Colorado, 2 Ocak (A. P.)* Liberal Amerikan Kilisesi'nin Başrahibi Frank H. Rice, mezhebin bir Kardinalinin itirazlarına rağmen hükümlü katil William Moya'nın ayininde 'hesap makinesi ve keçi' kullanma fikrini hayata geçireceğini açıkladı. Rice, keçinin, Moya'nın 20 Temmuz'da gerçekleşecek idamından hemen öncesikle hemen sonrasında, 'çuval külleri ve kül'** ibadetinin bir parçası olarak kullanılacağını söy-

* Associated Press: ABD Haber Ajansı. -çn

** Eski Ahit'te bahsi geçen bir yas, tövbe ibadeti. Bu ibadette kişi, keçi kılından yapılan ve giyince rahatsızlık veren çuval bezini giyer, küllün içinde oturur, başına kül dökerdi. Külleri ve külleri kullanırdı. <https://rantey.org>

ledi. Hükümlü adamın ruhu için hesap makinesiyle dua edilecek. Rice yaptığı açıklamada sayıların evrensel tek dil olduğunu belirtti. Moya, yaşlı bir münzevi olan Joseph Zemp'i, az meblağda bir para yüzünden çıkan tartışmada öldürmüştü."

Bayan Farkis güldü, Shrike da ona vuracakmış gibi yumruğunu havaya kaldırdı. Bu hareketi barmeni afallatmıştı, adam aceleyle arkaya gitmelerini söyledi. Bayan Yalnızkalpler onlarla takılmak istemiyordu ama Shrike ısrar etti, onun da karşı çıkmaya mecali yoktu.

Masalardan birine oturdular. Shrike yine yumruğunu kaldırdı ama Bayan Farkis geri çekilince o da bu hareketini bir sarılmaya çevirdi. Hilesi işe yaradı. Kadın, Shrike iyice laubalileşene kadar ona izin verdi sonra adamı itti.

Shrike tekrar bağırmaya başladı ama bu sefer Bayan Yalnızkalpler onun bir baştan çıkarma konuşması yaptığının farkındaydı.

"Benden azizi yoktur," diye bağırды Shrike, "kendi suyumun üzerinde yürüyebiliyorum. Shrike'ın Restorandaki Çilesi'ni ya da Soda Makinesinde İstirap'ı duymadın mı hiç? Bir kere de, Mesih'in bedenindeki yaraları, küçük günahlarımızın para üstünü çıkardığımız mucizevi çantaların ağızlarıyla karşılaştırdım. Gerçekten de muhteşem bir kibir. Ama şimdi kendi bedenimizdeki delikleri, bu doğuştan yaraların neye açıldıklarını düşünelim. İnsanın derisinin altında, bereketli tropik bitkilere benzeyen damarların, olgunlaşmış organları sardığı ve yabani otlara benzeyen sakatatların, kırmızıyla sarının kıvranan karmaşasında eğilip büküldüğü fevkalade bir orman vardır. Bu ormanda, kaya grisi akciğerlerden altuni bağırsaklara, karaciğerden ışığa, sonra tekrar karaciğere kaçan, ruh isminde bir kuş yaşar. Katolikler bu kuşu ekmekle, şarapla, İbraniler altın bir cetvelle, Protestanlar kurşundan ayaklarla, ağır sözlerle, Budistler jestlerle, Zenciler kanla avlarlar. Hepsinin suratına tükürüyorum! Tüüü! Sizi de davet ediyorum tükürmeye. Tüüü! Kuşların içini öldürüp kınasınız? Hayır, dedim, taksidermi

din değildir. Hayır! Binlerce defa hayır. Daha iyisi nedir, söylüyorum size, kütüphane rafında iki tane içi doldurulmuş kuş olacağına beden in ormanında canlı bir kuş olmak daha iyidir.”

Okşamaları, verdiği vaazla aynı ritimde ilerlemişti. Konuşmasının sonuna ulaştığında da üçgenimsi yüzünü bir baltanın keskin ucu gibi kadının boynuna gömdü.

BAYAN YALNIZKALPLER VE KUZU

Bayan Yalnızkalpler taksiyle eve gitti. Eski çelik oyma resimler kadar gölgeli bir odada yalnız yaşıyordu. Odada bir yatak, masa, iki de sandalye vardı. Yatağın tam karşısında asılı duran fildişinden İsa heykeli dışında duvarlar boştu. İsa'yı bağlı olduğu çarmıhtan çıkarmış, beton çivisiyle duvara çakmıştı. Ancak arzuladığı etkiyi elde edememişti. İsa kıvranmak yerine, sakın bir duvar süsü olarak kalmıştı.

Hemen üstündekileri çıkarıp bir sigara yaktı, *Karamazov Kardeşler* kitabını alıp yatağa yattı. Ayracı Staretz Zosima'ya ayrılmış bölümdeydi.

“Günah işleyen insanları da sevin. Böyle bir sevgi tanrısal sevginin örneğidir, yeryüzünün en büyük sevgisidir. Yaratılan her şeyi hem tümüyle hem de bir kum taneciğine kadar ayrı ayrı sevin. Ağaç yaprağına, güneş ışığına, hayvanlara, bitkilere gönülden bağlanın. Sevdiklerin seni tanrısal sırra erdirir. Daha sonra anlayışın her gün biraz daha derinleşir, böylece sevgin sonunda, bütün dünyayı kaplayan evrensel bir sevgi olur.”*

Harika tavsiyeydi. Buna uyarsa büyük bir başarıya ulaşırdı.

* F. M. Dostoyevski, *Karamazov Kardeşler*, (Çeviri: Nihal Yalaza Taluy) İş Bankası Kültür Yayınları. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Başka gazetelerde de yazabilirdi, bütün dünya sevmeyi öğrenirdi. Cennetin Krallığı egemen olurdu. Kuzu'nun sağ kolunda otururdu.

Ama cidden, Shrike, İsa Mesih muhabbetlerine çıldırmadan bakmayı imkânsızlaştırırsa da, kendini kandırmanın yararı yoktu. Onun dindarlığı farklı türdendi. Küçük bir oğlan çocuğuyken, İsa Mesih'in adını bağırdığı zamanlarda içinde bir şeylerin harekete geçtiğini fark etmişti, gizli ama fevkalade güçlü bir şeyin. Bu şeyle oynamış ama hiçbir zaman canlanmasına izin vermemişti.

Artık bunun ne olduğunu biliyordu – isteriydi, derisindeki pulların küçük aynalarında ölü dünyanın canlı görüldüğü bir yılan. Ölü dünya ise... kapı kulplarından ibaretti. Adam isterinin onu canlandırmak için yüksek bir bedel olup olmadığını düşündü.

Onun için İsa Mesih heyecanların en doğalıydı. Gözlerini duvardaki görüntüye dikti, tekrarlamaya başladı: Mesih, Mesih, İsa Mesih. Mesih, Mesih, İsa Mesih.” Ancak beynindeki yılan düğümünden kurtulduğu anda korkup gözlerini kapattı.

Uykusunda gördüğü rüyada kendini kalabalık bir tiyatronun sahnesinde buldu. Kapı kulplarıyla sihirbazlık numaraları yapıyordu. Emrettiği gibi kapı kulpları kanıyor, çiçek açıyor, konuşuyorlardı. Gösteri bittikten sonra seyircileri bir duaya eşlik ettirmeye çalıştı. Gelgelelim ne kadar uğraşırsa uğraşsın ettiği dua Shrike'in ona öğrettiği idi, ağzından ise durakları ilan eden bir kondüktörün sesi çıkıyordu.

“Ah, Tanrım, biz şarap, su, sidik, sirke, ateş, yağ, defne romu, süt, brendi ya da borik asitle yıkananlardan değiliz. Ah, Tanrım, biz sadece Kuzunun Kanı'yla yıkananlarız.”

Rüyadaki sahne değişti. Kendini üniversite yurdunda buldu. Yanında Steve Garvey'yle Jud Hume vardı. Tanrı var mı yok mu diye tartışmaya gece başlamış, şafak sökene kadar devam etmişlerdi, şimdiyse viskileri bittiği için pazara gitmeye karar vermişlerdi, elma konyacı ürettikleri Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Uykudaki şehrin sokaklarından, ötedeki açık araziye doğru ilerlediler. Bahardı. Güneş ve bitkilerin bereketli doğumunun kokusu sarhoşluklarını tazelemişti ve yüklü at arabalarının arasında yalpalayarak yürüdüler. Çiftçiler hoyratlıklarını hoşgörüyü karşıladılar. Üniversiteli çocuklar âlem yapıyordu işte.

Kaçak içki satan adamı buldular, bir galon elma konyağı aldılar, sonra hayvancılık pazarının yapıldığı bölüme gittiler. Birkaç kuzuyla oynamak için duraksadılar. Jud bir tanesini satın alıp ormanda ateşte kızartmayı teklif etti. Bayan Yalnızkalpler'in de aklına yatmıştı ancak bir şartı vardı, kuzuyu kızartmadan önce Tanrı'ya kurban edeceklerdi.

Steve'i kasap bıçağı alması için bıçak tezgâhına yolladılar, diğer ikili de kuzu için pazarlık yapmaya başladılar. Uzun, Ermenilere yakışan, Jud'ın çiftlik eğitimini sergilediği bir tartışmanın ardından, sürünün yavru kuzusu seçildi, küçük, gergin bacaklı, koca kafalı bir hayvandı.

Kuzuyu pazarda gösterişle gezdirdiler. Önde, bıçağı tutan Bayan Yalnızkalpler vardı, diğerleri de onun ardından geliyorlardı, testi Steve'deydi, Jud da hayvanı tutuyordu. Yürürken, "Mary Had a Little Lamb"ın terbiyesiz bir yorumunu söylüyorlardı.

Kuzuyu kesecekleri tepeyle pazar arasında bir çayırık vardı. Buradan geçerken papatya, düğün çiçeği topladılar. Tepeye çıkarken yolun yarısında bir taş bulup çiçeklerle kapladılar. Kuzuyu çiçeklerin arasına serdiler. Bayan Yalnızkalpler rahip olacaktı, Steve'le Jud ise onun yardımcılarıydı. Kuzuyu tutarken Bayan Yalnızkalpler hayvanın üzerine doğru eğilip söylemeye başladı.

"Mesih, Mesih, İsa Mesih. Mesih, Mesih, İsa Mesih."

İyice kendilerinden geçince, Bayan Yalnızkalpler bıçağı sertçe indirdi aşağı. Düzgün değildi darbe, ette sıyrık vardı sadece. Bıçağı tekrar kaldırdı ama bu sefer de kuzunun şiddetli kıvranmaları yüzünden hedefi iyice şaşırdı. Bıçak sunakta kırıldı. Steve'le Jud, boğazını kesebilmesi için kuzuyu başınıpgeriye doğru çektiler ama

sapta bıçağın çok küçük bir kısmı kalmıştı, dolaşık yünün içinden kesemedi.

Elleri kanla kayganlaşmıştı, kuzu da kaçtı. Hayvan çalılığa doğru sürünerek kayboldu.

Güneşin ışığı, sunak kayasını dar gölgelerle sarmıştı, sahne kendini yeni bir şiddete hazırlıyor gibi görünüyordu. Kaçtılar. Çayıra ulaşana kadar tepeden aşağı koştular, orada da uzun çimenliğin içinde yorgunlukla serildiler.

Biraz zaman geçince Bayan Yalnızkalpler geri dönüp kuzunun acısına son vermek için onlara yalvardı. İstemediler. O da tek başına gitti, hayvanı bir çalılığın altında buldu. Hayvanın başını kayayla ezdi, leşini de kanlı sunağın çiçeklerini saran sineklere bıraktı.

BAYAN YALNIZKALPLER VE TOMBUL BAŞPARMAK

Bayan Yalnızkalpler düzene karşı neredeyse delicesine bir hassasiyete kapılır olmuştu. Her şey bir düzen oluşturmalıydı: yatağın altındaki ayakkabılar, askılıkların çengelleri, masadaki kalem. Pencereden baktığında bir binayı diğeriyle dengeleyerek ufuk çizgisini yeniden çiziyordu. Bu düzeni kuşun teki bozarsa, geçene kadar gözlerini öfkeyle kapatıyordu.

Bir süre dayanabildi ama sonra tekrar köşeye sıkışmış buldu kendini. O gün, kontrol etmeye çalıştığı cansız şeylerin hepsi ona karşı savaş açtı. Bir şeye dokunduğunda ya döküyor ya da düşüp yerde yuvarlanıyorlardı. Yaka düğmeleri yatağın altına kaçtı, kaleminin ucu kırıldı, jiletinin tutamağı düştü, penceredeki perde bir türlü aşağı inmedi. Bayan Yalnızkalpler direndi ama şiddetin ayarını tutturamadı ve çalar saatin yayı tarafından kesin olarak mağlup edildi.

Sokağa kaçtı ama kaos çoğalıyordu. Parça parça insan grupları aceleyle yanından geçiyor, ne kare ne de üçgen oluşturuyorlardı. Lamba direklerinin arasındaki boşluklar eşit değildi, kaldırımın döşeme taşları da farklı boyutlardaydı. Üstüne üstüne, sokaktaki

arabaların sert çınılamaları ve seyyar satıcıların çığ bağırışlarına da müdahale edemezdi. Tekrar edilen hiçbir kelime öbeği onların ritmine ayak uyduramaz, hiçbir ölçü onlara bir anlam veremezdi.

Bir duvara yaslanıp sessiz sessiz durdu, görmemeye, duymamaya çalıştı. Derken Betty geldi aklına. Kız onun kravatını düzelttiğinde, daha da fazlasını düzeltiyormuş gibi hissettirirdi. Hatta bir keresinde, Betty'nin dünyası daha büyük olsaydı, dünyanın *kendisi* olsaydı, ona makyaj masasındaki nesneler kadar nihai bir düzen getireceğini düşünmüştü.

Betty'nin adresini taksiciye verip acele etmesini söyledi. Ancak kız şehrin öteki ucunda yaşıyordu ve oraya ulaştığında paniği huysuzluğa dönüşmüştü.

Betty apartman dairesinin kapısına, köşeleri kahverengiye dönüşecek şekilde sararan, tertemiz, keten kumaştan beyaz bir gecelikle geldi. İki elini ona uzattı, kolları denizde beklemiş tahtalar gibi pürüzsüz ve kıvrımlıydı.

Tedirginliği geri dönünce onu sadece şiddetin tekrar güçleneceğini biliyordu adam. Lakin eleştirdiği Betty oldu. Kızın dünyası gerçek dünya değildi ve gazetedeki köşesinin okurlarını asla içeremezdi. Kararlılığı, tecrübeyi rasgele sınırlayabilme gücüne dayanıyordu. Dahası onun kafa karışıklığı kayda değerken, Betty'nin düzeni değildi.

Kızın karşılaşmasına cevap vermeye çalıştı ama dilinin tombul bir başparmağa dönüştüğünü fark etti. Konuşmaktan kaçınmak için beceriksizce kızı öptü, sonra da özür dilemesi gerektiğini düşündü.

"Geri dönen sevgili hallerine girdim fazlasıyla, biliyorum ve..." Kasıtlı olarak tökezler gibi yaptı, böylelikle kız onun kafa karışıklığını dürüst bir his sanacaktı. Ancak bu dalavere başarısız oldu ve kız onun devam etmesini bekledi:

"Hadi beraber taksanı çıkaralım, değil mi?"

“Korkarım olmaz.”

Betty’nin gülümsemesi kaha kaha dönuştü.

Ona gülüyordu. Adam kızın gülüşünü herhangi bir “karamsarlık,” “oyun-bozanlık,” “kalp-kırıklığı,” ve “pervasızlık” var mı diye inceledi. Ancak karşılığında gülecek hiçbir şey bulamayınca kafası karıştı. Betty’nin gülümsemesi doğal olarak genişlemişti, bir şemsiye gibi açılmamıştı ve adam onun gülüşünün küçölüp tekrar bir gülümsemeye dönüşmesini izledi, bu gülümseme ne “buruk,” ne “alaycı,” ne de “gizemli”ydi.

Salona geçerken sıkıntısı arttı. Betty kanepeye oturdu, çıplak bacaklarını altına almıştı, sırtı dimdikti. Arkasındaki limon sarısı duvar kâğıdında gümüş rengi bir ağaç çiçek açıyordu. Adam ayakta kaldı.

“Buda Betty,” dedi. “Buda Betty. Ukala gülümsemen hazır, göbek de yaparsan tamam.”

Sesine öyle bir öfke hâkimdi ki kendisi bile buna şaşırdı. Bir süre konuşmadan kıpırdandı, sonra kanepeye, kızın yanına oturup elini tuttu.

Bu kanepede oturup ona evlenmeyi teklif edeli iki aydan fazla zaman geçmişti. Sonra Betty onun teklifini kabul etmişti, adamın işi, kızın pötikareli önlüğü, adamın şöminenin önündeki terlikleri ve kızın aşçılık hüneleri derken evlilikten sonraki hayatlarını planlamışlardı. Adam o günden beri Betty’den kaçınmıştı. Vicdanı rahattı, sadece böyle bir çözümün mümkün olduğunu düşünmeye aldandığı için canı sıkındı.

Kısa süre sonra el ele durmaktan sıkıldı, yine kıpırdanmaya başladı. Son ziyaretinin sonuna doğru elini kızın elbisesinin içine soktuğunu hatırladı. Yapacak başka şey düşünemeyince bu hareketi tekrarlardı. Kız geceliğinin altına bir şey giymemişti, adam onun memesini buldu.

Betty onun elinin farkında olduğunu düşünmüştü, hiçbir şey yapmıyor-

du. Adam bir tokada karşı çıkmazdı ama meme ucunu tuttuğunda bile Betty ses çıkarmadı.

“Şu gülü koparayım,” dedi sertçe sıkarak. “Yakama tutturmak istiyorum.”

Betty onun alnına uzandı. “Neyin var?” diye sordu. “Hasta mısın?”

Adam ona bağırırmaya başladı, eski aktörler gibi bağırışını uygun el hareketleriyle de destekliyordu.

“Nasıl da nazik bir kaltaksın. Biri vahşilik yaptığı anda onu hasta sanıyorsun. Karısına işkence yapanlar, çocuklara tecavüz edenler, sana göre hepsi hasta. Ahlak yok, sadece ilaç. Ben hasta değilim işte. Senin lanet aspirinine ihtiyacım yok. Bende İsa kompleksi var. İnsanlık... Ben insanlığın sevdalısıyım. Bütün o kırılgan piçler...” Havlamaya benzeyen kısa bir kahkahayla sustu.

Betty kanepeden kalkmış, dolgu malzemeleriyle, yepyeni yaylarla şişen kırmızı sandalyeye geçmişti. Bu deriden canavarın kucağındayken sakın Buda’dan hiçbir iz kalmamıştı.

Ancak adamın öfkesi geçmemişti. “Neyin var, tatlım?” diye sordu Betty’nin omzuna tehditkâr bir tavırla vurarak. “Gösteriyi sevmedin mi?”

Kız cevap vermek yerine bir darbeyi savuşturmak istercesine kolunu kaldırdı. Kedi yavrusu gibiydi, yumuşak çaresizliği onun canını yakamayacak kadar acı veriyordu insana.

“Neyin var?” diye tekrar tekrar sordu. “Neyin var? Neyin var?”

Betty’nin yüzünde son elde her şeyini ortaya koyacak, acemi bir kumarbazın ifadesi vardı. Kız konuştuğu sırada adam şapkasını almak için dönmüştü.

“Seni seviyorum.”

“Beni ne?”

Tekrar etme isteği kızın yüzünü kızartmıştı, yine de sakın kalmayı başardı. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Seni seviyorum.”

“Ben de seni seviyorum,” dedi adam. “Seni, gözyaşları içinde lanet gülümsemeni.”

“Niye beni yalnız bırakmıyorsun?” Betty ağlamaya başlamıştı. “Sen gelmeden önce mutluydum, şimdi keyfim kaçtı. Git. Lütfen git buradan.”

BAYAN YALNIZKALPLER VE TEMİZ YAŞLI ADAM

Bayan Yalnızkalpler yine sokaktaydı, bundan sonra ne yapacağını düşündü. Yemek yiyemeyecek kadar heyecanlıydı, eve gidemeyecek kadar da korkuyordu. Kalbi bir bomba, tek bir basit patlamayla dünyayı sarsmadan yıkacak karmaşık bir bombaymış gibi hissediyordu.

Delahanty'ye içki içmeye gitti. Bara girdiğinde içeride bir grup arkadaşını gördü. Ona selam verip konuşmaya devam ettiler. Bir tanesi kadın yazar sayısından yakınıyordu.

“Hepsinin de üç ismi var,” diyordu adam. “Mary Roberts Wilcox, Ella Wheeler Catheter, Ford Mary Rinehart...”

Bir tanesi hepsinin tek ihtiyacının iyi bir tecavüz olduğunu ima eden bir dizi hikâye anlatmaya başladı.

“Bir hatun tanıyordum, bir gruba takılmaya başlayıp edebiyata sarana kadar normaldi. Küçük dergilere, Güzellik’in ona nasıl zarar verdiğini, bowling salonunda lobutları dizen erkek arkadaşını nasıl terk ettiğini yazıyordu. Mahalledeki çocukların gururu kırıldı, bir akşam kızı araziye götürdüler. Sekiz kişi. Kızı şöyle iyice...”

“Şu kadın yazarla ilgili kitapları okuduğumda Bayan...” diye polisye mu-

habbetleri ilk çıktığında, kız çakma İngiliz aksanını bırakmış, sırra kadem basmış. Bir barda, heriflerle takılmaya başlamış, romanı için malzeme topluyormuş. Herifler romana meze olduklarını bilmiyor tabii, kızı normal sanıyorlarmış, ta ki barmen akıllarını başlarına getirene kadar. Kızı arka odaya çekmişler, iyice bir dersini verip tarlasını sürmüşler. Kızı üç gün tutmuşlar odada. Son gün de zencilere bilet satmışlar...”

Bayan Yalnızkalpler dinlemeyi bıraktı. Arkadaşları konuşamayacak kadar zom olana kadar bu hikâyeleri anlatmaya devam ederdi. Çocuksuluklarının farkındaydılar ama başka türlü kendilerinden intikam almayı bilmiyorlardı. Üniversitede, belki de bir yıl sonrasında edebiyata inanıyorlardı, nihai hedefin Güzellik ve kendini ifade etmek olduğuna inanıyorlardı. Bu inancı kaybedince her şeyi kaybettiler. Para ya da ünün hiçbir manası yoktu onlar için. Dünyevi adamlar değillerdi.

Bayan Yalnızkalpler sakın sakın içiyordu. Yüzünde masum, muzip bir gülümseme vardı, sinema salonunda, cebinde bombasıyla oturan bir anarşistin gülümsemesi. Çevresindekiler cebinde ne olduğunu bilseler... Az sonra Başkan'ı öldürmeye gidecekti.

İsmi duyunca gülümsemeyi bıraktı, tekrar dinlemeye başladı.

“Cüzzamlı yalayıcısının teki. Shrike onun cüzzamlıları yaladığını söylüyor. Barmen, beyefendiye bir cüzzamlı gönder.”

“Cüzzamlı yoksa Macar da verebilirsin.”

“Tanrı'ya yaklaşımındaki sorun da bu. Çok edebi – kilise müziği, Latince şiirler, ortaçağ resimleri, Huysmans, lekeli camları olan pencereler falan gibi saçmalıklar.”

“Gerçekten bir dini tecrübe yaşasa bile kişisel bir şey olurdu, psikologlar dışında kimse için bir anlamı olmazdı.”

“Onun derdi, hepimizin derdi, harici bir hayatımızın olmaması, dâhili bir hayatımız var, o da zoraki zaten.”

“Gerçeklerden kaçıp Macar ve İngiliz müzikini dinlemek istiyor.

Ama kaçamazsın, hem kişiliğinin meyvelerini satacak pazarı nereden bulacak ki? Çiftlik Kurulu tam bir fiyasko.

“Yani, en nihayetinde, herkesin ekmeğini kazanması lazım. Hepimiz İsa’ya inanamayız, hem çiftçiler sanatı niye umursasın? Adam ayakkabısını çıkarıp bereketli toprağın sıcaklığını ayak parmaklarının arasında hissediyor. Sen kilisede ayakkabını bile çıkaramıyorsun.”

Bayan Yalnızkalpler yine gülümsemeye başlamıştı. Shrike gibi, yani taklit ettikleri adam gibi şaka yapma makineleriydi bu adamlar. Ayak, buhar, elektrik, neyin gücünü kullanırsa kullansın, bir düğme makinesi düğme yapardı. Ölüm, aşk ya da Tanrı, onları harekete geçiren kuvvet her ne olursa olsun şaka yapıyorlardı.

“Tek engel saçmalıkları mıydı?” diye sordu kendi kendine. “Böyle alçak bir engel mi köstek oldu ona?”

Viski iyiydi, sıcak ve kendinden emin hissediyordu. Maun ağacından bar tezgâhı, ışığın, mavi sigara dumanının içinde ıslak altın gibi parlıyordu. Şişeler ve kadehler parlıyor, barmen onları birbirine değdirdiğinde küçük ziller gibi çınlıyorlardı. Çocukluğundan bir hadiseyi hatırlarken kalbinin bir bomba olduğunu unuttu. Bir kış akşamı, küçük kız kardeşiyle beraber babalarının kiliseden eve gelmesini bekliyorlardı. Kız sekiz yaşındaydı o zaman, o da on iki. Oyun ve yemek arasındaki mola yüzünden mutsuzdu, piyanoya gidip Mozart’ın bir eserini çalmaya başlamıştı. Kendi isteğiyle piyanonun başına daha önce hiç geçmemişti. Kız kardeşi de resimli kitabını bıraktı, onun müziğiyle dans etti. Daha önce hiç dans etmemişti kız. Ciddi ciddi, dikkat ederek dans ediyordu, basit bir danstı ama resmiydi... Bayan Yalnızkalpler barda oturup müziği hatırlayarak hafiften sallanırken, çocukların dans edişini düşündü. Kare dikdörtgenin, çember ise varlığın yerini alıyordu. Her yerdeki tüm çocuklar; bütün dünyada ciddiyetini bozmadan, tatlı tatlı dans etmeyen üçer birer çocuktu. - <https://rantey.org>

Bar tezgâhından uzaklaştı ve elinde bira bardağı olan bir adama yanlışlıkla çarptı. Adamdan özür dilemek için dönmüştü ki ağzının ortasına yumruğu yedi. Daha sonra kendini arka odada bir masada buldu, yerinden çıktı çıkacak dişiyle oynuyordu. Şapkasının niye kafasına olmadığını anlamaya çalışırken başının arkasındaki şişliği buldu. Düşmüştü herhalde. Engel düşündüğünden çok daha yüksekti.

Öfkesi büyük sarhoş çemberler çizerek sallanıyordu. Mesih muhabbeti de nereden çıkmıştı Mesih aşkına? Ağır ağır dans eden çocuklar falan? Shrike'a, spor sayfasına geçmek istediğini söyleyecekti.

Nasıl olduğuna bakmak için Ned Gates geldi ve temiz hava almayı teklif etti. Gates de iyice zom olmuştu. Bardan çıkınca kar yağdığını gördüler.

Bayan Yalnızkalpler'in öfkesi kar gibi soğudu, yumuşadı. Arkadaşıyla beraber başlarını önlerine eğerek savrula savrula yürüdüler, rasgele köşeleri döndüler, sonunda küçük bir parkın önünde buldular kendilerini. Umumi tuvalette ışık vardı, ısınmak için oraya girdiler.

Tuvaletlerden birinde yaşlı bir adam vardı. Kabinin kapısı açıktı, adam da kapalı klozet kapağının üstünde oturuyordu.

Gates seslendi. "Sıcak sıcak sımsıcak, oh ne sefahat."

Yaşlı adam korkup sıçradı ama sonunda konuşmayı başardı. "Ne istiyorsun? Rahat bırak beni lütfen." Sesi flüt gibiydi, titre-miyordu.

"Kadın bulamıyorsan, temiz yaşlı bir adam bul," diye şakıdı Gates.

Yaşlı adam ağlayacak gibi görünüyordu ama aksine birden gülmeye başladı. Kahkaha atarken fena bir öksürüğe tutuldu, ciğerlerinin dibinden başlayıp boğazına doğru saldırıyordu öksürüğü. Adam ağzını şımkazıya soktu ve öksürükleri dışarıya attı. <http://rantey.org>

Bayan Yalnızkalpler, Gates'i gitmeye ikna etmeye çalıştı ama o yaşlı adam olmadan gitmeyi reddediyordu. Adamı tutup kabinde çıkardılar, sonra da kapıdan geçip tuvaletten çıktılar. Yaşlı adam onların kollarındayken kendini iyice bırakıp kıkırdamaya başlamıştı. Bayan Yalnızkalpler ona vurmamak için kendini zor tutuyordu.

Kar kesilmişti, hava da iyice soğumuştı. Yaşlı adamın paltosu yoktu ama soğuğu ferahlatıcı bulduğunu söyledi. Bastonu vardı, söylediğine göre ellerinin kızarmasından nefret ettiği için eldiven takıyordu.

Delehanty'ye gitmek yerine parka yakın bir İtalyan mahzenine gittiler. Yaşlı adam onları kahve içmeye ikna etmeye çalıştı ama ona kendi işine bakmasını söylediler ve çavdar viskisi içtiler. Viski, Bayan Yalnızkalpler'in patlayan dudağını yaktı.

Gates, yaşlı adamın abartılı hareketlerinden sıkılmıştı. "Dinle bak," dedi, "şu beyefendi ayaklarını bırak da hayatını anlat."

Yaşlı adam kavgaya hazırlanan küçük bir kız gibi kollarını kaldırdı.

"Of hadi ama ya," dedi Gates. "Biliminsaniyiz biz. Ben Krafft-Ebing, arkadaşım da Havelock Ellis. Şimdi söyle, homoseksüelliğe meylini ilk ne zaman keşfettin?"

"Ne demek istiyorsunuz efendim? Ben..."

"Ya biliyorum ama diğer adamlardan farkını ne zaman anladın peki?"

"Ne cüretle..." Adam haksızlığa karşı öfkeyle inledi.

"Sakin olun, sakın," dedi Bayan Yalnızkalpler, "size hakaret etmek istemedi. Biliminsanları çok kaba olabiliyor... Ama siz de sapıksınız değil mi?"

Yaşlı adam ona vurmak için bastonunu kaldırdı. Gates bastonu arkadan yakaladı, yaşlı adamın elinden çekip aldı. Adam daha şiddetli öksürmeyle başladı. Viski, ağızından tırtılların ağzına götür-

dü. Öksürmeye devam ederek odanın arkalarındaki bir sandalyeye zorla oturdu.

Bayan Yalnızkalpler yıllar önce, küçük bir kurbağanın üstüne yanlışlıkla bastığı zamanki gibi hissediyordu. Hayvanın etrafa saçılan bağırsakları, içini merhametle doldurmuştu ama kurbağanın acısının gerçekliğini duyularıyla da algıladığında merhamet öfkeye dönüşmüştü ve ölene kadar hayvana deli gibi vurmuştu.

“Şerefsize hayat hikâyesini anlattıracağım,” diye bağırdı ve yaşlı adamın arkasından gitti. Gates de gülerек onu takip ediyordu.

Onlar yaklaşırken yaşlı adam ayağa sıçradı. Bayan Yalnızkalpler adamı yakaladı, tekrar sandalyesine oturmaya zorladı.

“Psikologuz biz,” dedi. “Sana yardım etmek istiyoruz. İsmine?”

“George B. Simpson.”

“B neyin kısaltması?”

“Bramhall.”

“Yaşını ve arayışının doğasını öğrenebilir miyim?”

“Hangi hakla soruyorsunuz?”

“Bilimin verdiği hakla.”

“Boş ver,” dedi Gates. “Yaşlı ibne ağlayacak şimdi.”

“Hayır, Krafft-Ebing, duyguların, bilimsel incelemeye müdahale etmesine asla izin verilmemeli.”

Bayan Yalnızkalpler yaşlı adamın omzuna attı kolunu. “Hayat hikâyesini anlat,” dedi, iyice anlayışlı bir tavır takınmıştı.

“Hikâyem yok.”

“Vardır vardır. Herkesin hayat hikâyesi vardır.”

Yaşlı adam ağlamaya başladı.

“Tamam, hikâyesinin üzüntülü olduğunu biliyorum. Anlatsana lanet herif, anlat.”

Yaşlı adam sessiz kalmaya devam edince, kapıyı kapayıp bükü-

verdi. Gates onu uzaklaştırmaya çalışıyordu ama Bayan Yalnızkalpler buna izin vermedi. Tüm hastaların, sefillerin, yıkılmışların, ihanete uğrayanların, konuşamayanların, iktidarsızların kolunu büküyordu. Çaresiz'in, Kalbi-kırık'ın, Bıktım-her-şeyden'in, Veremli-kocanın-inañsız-karısı'nın kolunu büküyordu.

Yaşlı adam çığlık atmaya başladı. Arkadan birisi de sandalyenin tekini Bayan Yalnızkalpler'e geçirdi.

BAYAN YALNIZKALPLER VE BAYAN SHRIKE

Bayan Yalnızkalpler üstündekileri çıkarmadan, dün gece bırakıldığı halde yatağında yatıyordu. Baş ağrıyordu ve tekerleğin içindeki tekerlek gibi* düşünceleri de acının içinde dönüp duruyordu. Gözlerini açınca oda da üçüncü bir tekerlek gibi, kafasının içindeki acının etrafında dönmeye başladı.

Yattığı yerden çalar saatini görebiliyordu. Saat üç buçuktu. Telefon çaldığında, ekşi ekşi kokan yatak çarşaflarının içinden sürünerek çıktı. Shrike onun ofise gelip gelmeyeceğini öğrenmek için aramıştı. Bayan Yalnızkalpler de sarhoş olduğunu ama ofise gelmeye çalışacağını söyledi.

Yavaş yavaş soyundu, banyoya girdi. Sıcak suyun derisinde bıraktığı his güzeldi ama kalbi dondurulmuş, buz gibi bir yağ yumrusuydu hâlâ. Kurulandıktan sonra ilk yardım dolabında küçük bir viski şişesi buldu ve onu kafasına dikti. Alkol sadece midesinin zarını ısıtmıştı.

Tıraş oldu, temiz bir gömlek ve yeni ütülenmiş takımını giy-

* Kitabı Mukaddes, Hezekiel 11:16. "Tekerleklerin görünüşü ve yapısı şöyleydi: Sarı yakut gibi parlıyorlardı ve dördü de birbirine benziyordu. Görünüşleri ve yapıları iç içe girmiş bir tekerlek gibi idi." - <https://rantey.org>

dikten sonra bir şeyler yemek için dışarı çıktı. İkinci kupa kaynar kahvesini içtiğinde işe gitmek için epey geç olmuştu. Neyse ki endişelenecek bir durum yoktu çünkü Shrike onu asla kovmazdı. Shrike'in şakaları için ondan daha iyi bir kurban yoktu. Bir keresinde, köşesinde intiharı överek kendini kovdurtmaya çalışmıştı. Shrike sadece şöyle demişti: "Lütfen, tek işinin, gazetenin tirajını artırmak olduğunu unutma. İntihar, mantıklı düşündüğümüzde, bu hedefe köstek olur."

Kahvaltının parasını ödeyip kafeteryadan çıktı. Biraz hareket ederse ısınırdı belki. Kısa bir yürüyüş yapmaya karar verdi ama çabucak yoruldu ve küçük parka ulaştığında Meksika Savaşı anıtının karşısındaki bir banka bıraktı kendini.

Dikilitaşın gövdesinin uzun, kıpırdamayan gölgesi adamın önündeki yola düşüyordu. Nedenini düşünmeden gölgeye dik dik bakarak oturdu, sonra gölgenin hızlı sıçramalarla uzadığını fark etti, çoğunlukla gölgeler böyle uzamazdı. Korkmuştu, başını kaldırıp hızla anıta baktı. Batan güneşin ışığının altında kırmızı ve şişkin görünüyordu, neredeyse ucundan granit tohumları fişkırtacak gibiydi.

Hızla uzaklaştı. Sokağa tekrar çıkınca gülmeye başladı. Sıcak su, viski, kahve, egzersiz, hepsini denemiş ama seksi tamamen unutmuştu. Asıl ihtiyacı olan şey bir kadındı. Üniversitedeyken arkadaşları seksin insanı sakinleştirdiğine, kasları rahatlattığına ve kanı temizlediğine inanırdı, bunu hatırlayınca yine güldü.

Ancak ona katlanabilecek sadece iki kadın tanıyordu. Betty'yle olan şansını mahvetmişti, geriye Mary Shrike kalıyordu.

Shrike'in eşini öptüğünde kendine güveni biraz daha yerine gelirdi. Kadın onun öpücüklerine karşılık verirdi çünkü Shrike'tan nefret ediyordu. Ancak o konuda bile Shrike onu yeniyordu. Adam, Shrike'ı boynuzlaması için ne kadar yalvarırsa yalvarsın kadın onunla yatmayı reddediyordu.

Mary hep boğuk sesle konuşuyordu, gözlerini hiç kırkarmıyordu ama hisset-

tiklerini cinsel eylemle ilişkilendirmezdi. Adam bu ilişkiyi zorlayınca da epey öfkelenirdi. Bayan Yalnızkalpler onu uzun uzun öptüğünde kadının içinde gerçekleşen değişim yüzünden Mary'nin çıkardığı boğuk seslerin hakiki olduğunu düşünmüştü. Hatta kadının bedeni, kulaklarının arkasına ve boynunun çukurlarına sürdüğü sentetik, çiçeksi kokuyu zenginleştiren bir rayiha yayardı. Gelgelelim, adamın bedeninde buna benzer bir değişim görülmezdi. Ölü bir adam gibiydi, onu sadece çatışma ısıtıyor ya da şiddet hareket geçiriyordu.

Bir iki tek atıp Delahanty'den Mary'yi aramaya karar verdi. Saat daha erkendi, bar ıssızdı. Barmen içkisini getirdi, sonra da gazetesine döndü.

Barın arkasındaki aynada bir maden suyunun reklam afişi vardı. Ayaklarının yakınındaki kaynaktan yükselen buharla edepli hale getirilmiş çıplak bir kız vardı afişte. Sanatçı, kızın memeleriyle uçlarını küçük, kırmızı şapkalar gibi dikkat çekici şekilde çizmek için epey uğraşmıştı.

Mary'nin memeleriyle yaptığı oyunu düşünerek kendini heyecanlandırmaya, arzusunu canlandırmaya çalıştı. Eskinin koketleri yelpazelerini nasıl kullanıyorsa o da memelerini öyle kullanıyordu. Numaralarından birisi, göğsüne kadar inen kolyeler takmaktı. Adam kolyeyi görmeyi istediğini söylediğinde Mary zincirden tutup kaldırmak yerine öne doğru eğilirdi. Adam kolyeyi birçok defa görmek istese de neyi temsil ettiğini hâlâ öğrenememişti.

Ne var ki bir türlü heyecanlanamıyordu. Tam tersine, kadınları düşünmeye başlamadan önce daha sıcak hissediyordu kendini. Bu yolun yolcusu değildi o. Yine de ısrar etti, çaresizlik içinde telefona gidip Mary'yi aradı.

"Sen misin?" diye sordu kadın, sonra o cevap veremedi devam etti, "Hemen görüşmeliyiz. Kavga ettik. Benim için bitti artık."

Hep sürmanşet konuşurdu Mary, kadının heyecanı adamı sa-
kinliğe zorladı. "Peki, Peki, Ya Zantus?" rantey.org

“Neresi olursa, bu kokarcayla işim bitti artık, duyuyor musun, bitti.”

Shrike’la daha önce de kavga etmişlerdi, adam ortalama bir öpüşme sayısından sonra olağanüstü miktarda şikâyet dinlemek zorunda kalacağını biliyordu.

“Burada buluşalım istersen, Delahanty’nin yerinde?” diye sordu.

“Hayır, sen gel buraya. Yalnız oluruz, hem yıkanmam ve giyinmem lazım.”

Kadının evine geldiğinde, büyük ihtimalle kadını Shrike’ın kucagında bulacaktı. İkisi de onu gördükleri için memnun olacaklar, beraber sinemaya gidecek, kadın koltuğun altından onun elini tutacaktı.

Bir kadeh daha içmek için bara döndü, sonra çeyreklik bir scotch alıp taksi tuttu. Kapıyı Shrike açtı. Adam onu göreceğini beklese de utandı ve kafasının karışıklığını zil zurna sarhoşmuş gibi yaparak saklamaya çalıştı.

“Gel bakalım, gir içeri yuva yıkan,” dedi Shrike gülerek. “Hanım birkaç dakikaya çıkar. Küvette şu an.”

Shrike, elindeki şeyeyi aldı, tıpasını çıkardı. Sonra biraz suyla beraber iki kadeh highball* hazırladı.

“Ya,” dedi Shrike kadehini kaldırarak, “böyle işlere takılır mıydın sen? Viskiler, patronun karısı falan.”

Bayan Yalnızkalpler için ona cevap vermek imkânsızdı, hep öyle olurdu. Ona vermek istediği cevaplar hep çok büyüktü ve başlangıç noktaları ilişkilerinin tarihinde çok eskiye kadar gidiyordu.

“Saha çalışması yapıyorsun herhalde,” dedi Shrike. “Bu viskiyi harcırahından sayma ha. Amma velakin işini yüreğiyle yapan adamları severiz. Sen de ağzına almış dolaşıyorsun etrafta, yüreğini yani.”

* Highball: Soda ya da başka bir alkolüz içecekle karıştırılarak yapılan viski kokteyli. -77

Bayan Yalnızkalpler çaresizce şakasına karşılık vermeye çalıştı. “Sen de,” dedi, “karısına dayak atmayı seven yaşlı bir huysuzsun.”

Shrike uzun uzun, yüksek sesle güldü, sonra da abartılı bir edayla içini çekti. “Ah dostum, dayakçı olan Mary aslında.”

Kadehinden sağlam bir yudum aldı ve tekrar içini çekti, bu sefer daha da abartılı bir şekilde. “Güzel dostum, seninle şöyle samimi bir sohbet edelim isterim. Samimi sohbetlere bayılırım, insanın konuşabileceği o kadar az kişi var ki. Kimsenin kimseye güveni yok. Ben içimi dökmek istiyorum, içimde bir şey kalmasın. Ruhun derinliklerinde çürüyeceklerine içini dökmek evladır.”

Konuşurken hafifçe başını sallayarak, göz kırparak yüz ifadesini canlı tutuyordu, anlaşılan bu hareketler güven vereceğini, basit bir adam olduğunu kanıtlayacağını zannediordu.

“Güzel dostum, suçlamaların beni öyle üzdü ki. Siz, spiritüel âşıklar sadece kendinizin acı çektiğini düşünürsünüz. Yanılıyorsunuz. Tamam, bedene, dış görünüşe âşığım ama ben de acı çekiyorum. Beni bu dünyadaki Bayan Farkis’lerin koynuna iten de bu acıdır. Evet, ben de acı çekiyorum.”

İşte burada ciddi suratı bozuldu, sesine acı sirayet etmeye başladı. “Bencil. Bencil, lanet bir kaltak. Evlendiğimizde bakireydi, o günden beri de öyle kalmak için savaşıyor. Onunla yatmak, kasığa bıçak yemek gibi bir şey şey.”

Gülme sırası Bayan Yalnızkalpler’deydi artık. Yüzünü Shrike’in suratına yaklaştırarak bütün gücüyle güldü.

Shrike her şey bir şakaymış gibi sözünü bitirerek onu görmezden gelmeye çalıştı.

“Ona tecavüz etmişim güya. Willie Shrike’in, zavallı Willie Shrike’in herhangi birine tecavüz edebileceğini hayal edebiliyor musun? Ben de senin gibiyim, minnettar âşıklardanım.”

Mary üstünde bornozla odaya girdi. Bayan Yalnızkalpler’e doğru eğilip dedi ki: “Şu domuzla konuşma. Benimle gel, viskiyi de getir.”

Adam, Mary'nin arkasından yatak odasına giderken, Shrike'in ön kapıyı çarparak kapadığını duydu. Mary giyinmek için büyük bir giysi odasına girdi. O da yatağa oturdu.

"O domuz ne dedi sana?"

"Bencil olduğunu söyledi, Mary, cinsel anlamda bencilmişsin."

"Şundaki cürete bak. Başka adamlarla buluşmama niye izin veriyor biliyor musun? Tasarruf etmek için. Onların beni öpmelerine izin verdiğimi biliyor, eve heyecanlı bir halde gelince de yatağa gelip yalvarıyor. Pinti piç!"

Odadan, üstünde siyah, dantelli bir külotla çıktı, makyaj masasının önünde saçlarını yapmaya başladı. Bayan Yalnızkalpler eğilip ensesinden öptü onu.

"Dur, yapma," dedi kedi gibi, "saçımı bozacaksın."

Adam viski şişesinden bir yudum aldı, sonra bir highball daha hazırladı. Kadehi kadına getirdiğinde, Mary onu öptü, ödül olarak küçük bir öpücük.

"Yemeği nerede yiyelim?" diye sordu. "Dans edebileceğimiz bir yere gidelim. Neşelenmek istiyorum."

Taksiyle El Gaucho diye bir yere gittiler. İçeri girdiklerinde orkestra Küba rumbası çalıyordu. Güney Amerikalı kovboylar gibi giyinmiş bir garson onları masalarına götürdü. Mary'nin İspanyolluğu tuttu aniden, hareketleri yavaşladı, kendini bırakmıştı.

Ancak romantik hava adamın donuk, buzlu yağ hissini daha da artırdı. Kendine bunun çocukça olduğunu söyleyerek direnmeye çalıştı. Şu, muazzam, anlayışlı kalbine ne olmuştu onun? Gitarlar, ısıltılı şallar, egzotik yemekler, abartılı kostümler – hepsi rüya ticaretinin parçasıydı. Nasıl yazı yazılacağını, karikatür çizileceğini, mühendisliği öğretmeyi, pazıları bir santim daha büyütmeyi, göğüs ölçülerini geliştirmeyi vadeden reklamlara gülmemeyi öğrenmişti. Bu nedenle El Gaucho'ya gelen insanların yazmayı, bir sanatçı gibi yaşamayı, mühendis olup deri dolaklar giymeyi, patronu etkileyecek bir şekilde Park Kıtayı, Raul'un başını, göğüslerine

gömmeyi isteyenler olduğunu anlamalıydı. Bayan Yalnızkalpler'e mektup yazarlarla aynı kişilerdi bunlar.

Kızgınlığı o kadar derindi ki böyle sakinleşemeyecekti. Şimdilik rüyalar, her ne kadar mütevazı olsalar da onu soğutuyorlardı.

“Sevdim burayı,” dedi Mary. “Biraz sahte, biliyorum ama neşeli ve ben de öyle neşelenmek istiyorum ki.”

Mary kendisini bir dizi resmi, samimi olmayan hareketle ona sunarak teşekkür etti. Dar, ışıltılı, cam kaplama çeliğe benzeyen bir elbise giymişti, pandomiminde temiz, mekanik bir hava vardı.

“Niye neşelenmek istiyorsun?”

“Herkes neşelenmek ister – hasta değilse tabii.”

O hasta mıydı? Köşesinin okurları soğuk, muazzam bir dalgayla müziğe, ışıltılı şallara, ilginç garsonlara, Mary'nin parlayan bedenine çarptı. Kendini kurtarmak için kolyeyi görmek istedi. Mary, karşıdan karşıya geçmesi için yaşlı bir adama yardım eder gibi elbisesinin dekoltesine bakması için öne eğildi. Ancak adam daha bir şey göremeden masaya garson geldi.

“Neşelenmek için başkalarını neşelendirmelisin,” dedi Bayan Yalnızkalpler. “Benimle yatarsan neşeli bir köpecik olurum.”

Sesindeki mağlubiyet, kadının onun isteğini görmezden gelmesini kolaylaştırdı ve Mary'nin keyfi de adaminkiyile beraber kaçtı. “Zor zamanlar yaşadım,” dedi. “En baştan beri zor zamanlar yaşadım. Çocukken annemin ölümüne tanık oldum. Meme kanseriydi, çektiği acı korkunçtu. Bir masaya doğru eğilirken öldü.”

“Yat benimle,” dedi adam.

“Hayır, dans edelim, hadi.”

“Canım istemiyor. Annenden bahsetsene.”

“Bir masaya doğru eğilirken öldü. Acısı öyle kötüydü ki ölmek için yataktan çıktı.”

Mary, annesinin nasıl öldüğünü göstermek için öne doğru eğildi, adam da kolyeyi görmeyi denedi yine. Kolyede bir koşucu olduğunu görebilirsiniz. <http://www.diyafazla.org>

“Babam ona çok zulmetti,” diye devam etti. “Portre ressamıydı, dahi bir adamdı ama...”

Adam dinlemeyi bıraktı ve şu muazzam, anlayışlı kalbini tekrar harekete geçirmeye çalıştı. Anneler, babalar da rüya ticaretinin parçasıydılar. Benim babam Rus prensiydi, benim babam Kızılde-riliydi, Payut şefiydi, benim babam Avusturalyalı bir koyun baro-nuydu, benim babam bütün servetini Wall Street’te kaybetti, be-nim babam portre ressamıydı. Mary gibi insanlar böyle hikâyeler olmadan yapamazlardı. Böyle hikâyeleri anlatırlardı çünkü elbise-lerden, işten, sinemadan başka bir şey hakkında konuşmak isterler-di, şairane bir şey hakkında konuşmak isterlerdi.

Mary hikâyesini bitirdiğinde, adam, “Zavallı çocukcağız,” dedi ve kolyeye bir daha bakmak için öne eğildi. Mary de ona yardım etmek için öne eğildi ve elbisesinin dekoltesini parmaklarıyla öne doğru çekti. Bu sefer ne yazdığını okuyabilmişti adam: “Bu ödül, 100 metre koşusunda birinciliği kazanana Boston Latin School tarafından verilmiştir.”

Küçük bir zaferdi, yine de yorgunluğunu artırdı, Mary’nin git-meyi teklif etmesine memnun kalmıştı. Taksideyken kadına onun-la yatması için yalvardı yine. Mary reddetti. Kadının bedenini, kile öfkelenen bir heykeltıraş gibi okşadı ama dokunuşları fazla plan-lydı, ikisi de heyecanlanamadı.

Daire kapısının önündeyken Mary öpüşmek için ona döndü, bedenini ona yasladı. Adamın kasıklarında bir kıvılcım belirdi. Onu bırakmayı reddetti, kıvılcımı alevle dönüştürmeye çalıştı. Uzun, ıslak bir öpücüğün ardından adamın dudaklarını itti ka-dın.

“Dinle beni,” dedi Mary. “Konuşmayı bırakamayız. Konuşmak zorundayız. Willie büyük ihtimalle asansörü duymuştur, kapının arkasından dinliyordur. Tanımıyorsun onu. Eğer konuştuğumuzu duymazsa beni öptüğünü anlayıp kapıyı açar. Eski numaralarından biri.”

Adam onu yakınında tuttu, çaresizce kıvılcımı canlı tutmaya çalışıyordu.

“Dudaklarımdan öpme,” diye yalvardı. “Konuşmalıyım.”

Adam onun boynunu öptü, sonra elbisesini açıp memelerini öptü. Kadın direnemeyecek ya da susamayacak kadar korkuyordu.

“Annem meme kanserinden öldü,” dedi cesur bir sesle, bir partide şiir okuyan küçük bir kız gibi. “Masanın üstüne eğilirken öldü. Babam portre ressamıydı. Neşeli bir hayat yaşadı. Anneme düzgün davranmadı. Annem meme kanseriydi. Annem...” Adam kadının kıyafetlerini yırttı, Mary de mırıldanmaya, kendini tekrar etmeye başladı. Elbisesi ayaklarına düştü, adam onun iç çamaşırlarını da yırttı, sonunda Mary kürk paltosunun altında çırlıçıplak kaldı. Kadını yere indirmeye çalıştı.

“Lütfen, lütfen,” diye yalvardı Mary, “dışarı çıkıp bizi göreceksin.”

Adam, onu uzun uzun öperek susturdu.

“Bırak beni, tatlım,” diye yalvardı kadın, “belki evde değildir. Değilse seni içeri alırım.”

Bıraktı kadını. Mary kapıyı açtı, parmak ucunda yürüyerek içeri girdi, top haline getirdiği kıyafetlerini paltosunun içinde tutuyordu. Adam, kadının holdeki ışığı açtığını duydu, Shrike’ın o kapının arkasında olmadığını biliyordu. Sonra adımları duydu, asansör boşluğunun duvardaki çıkıntısının arkasına doğru yalpalandı, eğilerek saklandı. Kapı açıldı, Shrike koridora bakındı. Sadece pijamasının üstünü giymişti.

BAYAN YALNIZKALPLER YOLA DÜŞÜYOR

Ertesi gün, yazı işleri odası soğuk ve nemliydi, Bayan Yalnızkalpler elleri ceplerinde, bacaklarını birbirine bastırarak, masasında oturuyordu. Çöl, diye düşünüyordu, kumdan değil, pas ve beden kirlinden ibaret bir çöl, o gün yaşananları tasvir eden afişlerin asılı olduğu bir arka bahçe çiti. Anne beş kişiyi baltayla katletti, yedi kişiyi katletti, dokuz kişiyi katletti... Babe* iki vuruş yaptı, üç vuruş yaptı... Çitin arkasında, Çaresiz, Kalbi-kırık, Veremli-kocanın-inançsız-karısı ve diğerleri, kireç boyalı midye kabuklarıyla harfleri oluşturarak, bir taşra deposunun bahçesini süsler gibi, yavaş yavaş BAYAN YALNIZKALPLER yazıyorlardı.

Ağır bir kol, bir kapanın ağzı gibi boynunu sarana kadar Goldsmith'in yalpalayarak yaklaştığını fark etmedi. Homurdanarak adamdan kurtuldu. Öfkesi Goldsmith'i eğlendirmişti, adam gülümsüyordu, şişko yanakları bir çift pembe tuvalet kâğıdı rulosu gibi bükülmüştü.

“Eee, nasılmış ayyaşımız?” diye sordu Goldsmith, Shrike’ı taklit ederek.

* Babe Ruth: Efsane Amerikan beyzbol oyuncusu. Boston Red Sox ve New York Yankees takımlarında oynadı. —77

Bayan Yalnızkalpler, Goldsmith'in geçen gün onun yerine köşesini yazdığını biliyordu, o yüzden minnetini göstermek için sıkıntısını sakladı.

"Dert değil," dedi Goldsmith. "Mektupları okumak zevkti." Cebinden, pembe bir zarf çıkarıp masanın üzerine attı. "Bir hayranından." Kalın, gri gözkapağını yavaş yavaş, rahatını bozmadan, devirdiği nemli gözünün üzerine kapattı.

Bayan Yalnızkalpler mektubu aldı.

Sevgili Bayan Yalnızkalpler...

Yazmaktan çok anlamam, konuşma şansımız olabilir mi acaba diye merak ediyordum. 32 yaşındayım, dertli bir hayatım oldu, kocam topal, mutsuzum. İyi bir nasihate ihtiyacım var ama durumumu mektupta anlatamam çünkü iyi yazamıyorum, yazacaksam durumu anlatmaya bir uzman gerekir. Erkek olduğunuzu biliyorum, kadınlara güvenmediğim için bundan memnunum. Delahanty'nin yerinde, gazetedeki nasihat köşesine bakan adam olduğunuzu söylediler, sizi gördüğüm anda bana yardım edebileceğinizi anladım. Mavi bir takım giymiştiniz, şapkanız griydi, ben de topal kocamla gelmiştim oraya. Sizinle yüz yüze görüşmeyi istediğim için kendimi kötü hissetmiyorum çünkü neredeyse sizi tanıyormuşum gibi hissediyorum. Lütfen Burgess 7-7323'ten arayın beni, numaram bu, evlilik hayatımla ilgili nasihatlerinize öyle ihtiyacım var ki.

Bir hayranınız,

Fay Doyle

Mektubu iğrendiğini göstermekten sakınmayarak çöpe attı.

Goldsmith güldü ona. "Yapma be Dostoyevski," dedi. "Böyle de olmaz ki. Rus gibi davranıp intihar etmesini tavsiye edeceğine hatunun karnına bir çocuk koyup gazetenin potansiyel tirajını artırmalısın."

Bayan Yalnızkalpler adamı başından atmak için meşgulmüş gibi davrandı. Daktilosunun başına geçip köşesini yazmaya başladı.

“Hayat birçoğumuz için acı ve kalp kırıklığından ibaret, umutsuz ya da neşesiz bir münakaşa gibi geliyor. Ah, sevgili okurlarım, aslında sadece öyle görünüyor. Ne kadar yoksul, ne kadar mütevazı olsa da herkes duyularını kullanmayı öğrenebilir. Bulutlu gökyüzüne bakın, dalgaların köpürdüğü denize... Tatlı çamların, baş döndürücü kurtbağrının kokusunu içinize çekin... Kadifenin, satenin hissi... Şu ünlü şarkıda dedikleri gibi: ‘Hayattaki en güzel şeyler bedavadır.’ Hayat...”

Daha fazla devam edemeyecekti, Çaresiz, Kalbi-kırık ve diğerlerinin hâlâ onun ismini yazdığı hayali çöle döndü yine. Deniz kabukları bitmişti, şimdi solgun fotoğrafları, ıslak yelpazeleri, takvimleri, iskambil kâğıtlarını, kırık oyuncakları, sahte mücevherleri, yani hatıranın, denizin sunacağı her şeyden çok daha değerli kıldığı çöpleri kullanıyorlardı.

Şu muazzam, anlayışlı kalbini gülerek öldürdü, çöpe uzanıp Bayan Doyle’un mektubunu aldı. Pembe bir çadırmış gibi çölün üzerine yerleştirdi. Koyu, maun rengi masanın üstündeyken ucuz kâğıt da daha zengin, et rengine benzer bir tona büründü. Adam Bayan Doyle’u, tüyle kaplı, damarlı bir çadır gibi düşündü, kendisi de tuvaletteki bir iskeletti, bir âlimin kitap mühründeki kafatası ve çapraz kemiklerdi. Etten çadıra iskeleti sokunca, bütün eklemlerinde çiçekler açtı.

Ancak bu düşüncelere rağmen, cilalanmış bir kemik gibi kuru ve soğuktu, orada oturup Bayan Doyle’u aramamak için ahlaki bir sebep bulmaya çalışıyordu. İsa Mesih’e inansaydı keşke, o zaman zina bir günah olur, her şey basitleşir, mektuplara cevap vermesi de fazlasıyla kolay olurdu.

Başarısızlığının bütünlüğü onu telefona sürükledi. Yazı işlerinden çıktı, özel görüşmelerin yapıldığı, paralı telefonların olduğu

salona geçti. Kabinlerin duvarı terbiyesiz çizimlerle doluydu. Boşlukta duran iki cinsel organa gözlerini dikti ve santralden Burgess 7-7323'ü aramalarını istedi.

"Bayan Doyle orada mı?"

"Merhaba, kimsiniz?"

"Bayan Doyle'la konuşmak istiyorum," dedi adam. "Bayan Doyle, siz misiniz?"

"Evet, buyurun benim." Kadının sesinden belliydi ne kadar korktuğu.

"Ben Bayan Yalnızkalpler."

"Bayan kim?"

"Bayan Yalnızkalpler, Bayan Yalnızkalpler, köşeyi yazan adam."

Adam tam telefonu kapatacağı ki, "Eee, merhaba..." diye mırıldandı kadın.

"Aramamı söylemişsiniz."

"Yani, evet... ne?"

Sanırım bütün konuşmayı onun yapmasını istiyordu. "Ne zaman görüşebiliriz?"

"Şimdi." Neredeyse kuş gibi ötüyordu, ahizeden kadının sıcak, nemli nefesini hissedebiliyordu.

"Nerede?"

"Siz söyleyin."

"Bak ne diyeceğim," dedi adam. "Parkta buluşalım, anıtın yakınında, bir saat sonra."

Masasına döndü, köşesini yazmayı bitirip parka doğru yola çıktı. Anıtın yakınındaki bir banka oturup Bayan Doyle'u beklemeye başladı. Aklından çadırları atamamıştı, gökyüzüne baktı ve branda renginde olduğunu, iyi gerilmiş gibi görünmediğini düşündü. Kendi yorgunluğunun sebebine dair bir ipucu arayan, aptal bir detektif gibi inceledi gökyüzünü. Bir şey bulamayınca, tecrübeli gözlerini, parka dört yandan gözdağı veren gökdelenlere çevirdi.

Şekil verilmiş tonlarca kaya ve sefil çeliğin içinde, ipucu olduğunu düşündüğü bir şey keşfetti.

Amerikalılar ırksal enerjilerini bir kaya parçalama orjisiyle harcamışlardı. Mısırlıların yüzlerce yıl boyunca parçalayamadığı kadar kayayı son birkaç yıl içinde parçalamışlardı. İsteriyle, çaresizce, neredeyse taşların bir gün onları parçalayacağını biliyormuş gibi yapmışlardı bu işi.

Detektif, parka iri bir kadının girdiğini, ona doğru geldiğini gördü. Hızla bir liste çıkardı: Bacaklar Kızılderili purosusu, memeler balon gibiydi, kaşları güvercinlerinkine benziyordu. Kısa, ekoseli eteği, kırmızı süveteri, tavşan derisi ceket ve örgü, İskoç beresine rağmen, polis şefi gibi görünüyordu.

Önce kadının konuşmasını bekledi.

“Bayan Yalnızkalpler? Eee, merhaba...”

“Bayan Doyle?” Adam ayağa kalkıp kadının koluna girdi. Kolu kalçası kadar kalındı.

Adam onunla beraber yürümeye başlayınca, “Nereye gidiyoruz?” diye sordu kadın.

“Bir kadeh içki içmeye.”

“Delehanty’ye gidemem. Orada tanıyorlar beni.”

“Benim eve gideriz.”

“Gelmeli miyim acaba?”

Adamın verecek cevabı yoktu, kadın da zaten yürümeye başlamıştı çoktan. Daireye çıkan merdivenlerden tırmanırken kadının arkasından gitti, devasa kalçalarının hareketlerini izledi, kocaman, değirmen taşları gibilerdi.

İki kadeh highball hazırladı, kadının yanına, yatağa oturdu.

“İşinizde çok kadınla tanışıyorsunuzdur,” dedi Bayan Doyle içini çekip, elini onun dizine koyarak.

Bayan Yalnızkalpler hep kovalayan olagelmmişti ama şimdi, rollerinin değişiminden tuhaf bir keyif alıyordu. Kadın öpüşmek için

ona yaklaşınca geriye çekildi. Kadın onun başını tuttu, dudaklarından öptü. Önce bir saat gibi tik taklıyordu, sonra ses yumuşadı ve kalp atışına dönüştü. Her an sesi, hızı artıyordu, adam kalbin patlayacağından korkup sertçe geriye çekildi.

“Yapma,” diye yalvardı kadın.

“Ne yapmayayım?”

“Ah, tatlım, ışığı kapat.”

Adam bir sigara yaktı, karanlıkta dikilip kadının soyunuşunu dinledi. Deniz sesleri çıkarıyordu kadın, bir şey yelken gibi dalgalanmıştı, halatlar çatırdıyordu sanki, sonra da kadının etinde, dalgaların iskeleyle çarparken çıkardığı řu lastik sesini duydu. Kadının ona acele etmesini söyleyen sesi bir deniz inlemesiydi, yanına yat-tığındaysa medcezir gibi, Ay’ın iradesindeymiş gibi, derin nefesler alıyordu.

Neredeyse on beş dakika sonra dalgayı bırakan, yorgun bir yüzücü gibi yataktan çıktı, pencerenin yakınındaki geniş koltuğa attı kendini. Kadın da tuvalete gitti, dönünce de kucağına oturdu.

“Kendimden utanıyorum,” dedi, “kötü bir kadın olduğumu düşünüyorsundur kesin.”

Adam başını iki yana salladı.

“Kocam yakışıklı değil. Yazdığım gibi total, üstelik benden yaşlı.” Güldü. “Kupkuru kalmış. Yıllardır kocalık görevini yerine getirmiyor. Biliyor musun, kızım Lucy, ondan değil.”

Kadın onun şaşırmasını bekliyor gibi görünüyordu, adam da elinden geldiğince kaşlarını kaldırdı.

“Uzun hikâye,” dedi kadın. “Lucy yüzünden onunla evlenmek zorunda kaldım. Bir topalla nasıl evlendiğimi merak etmişsindir kesin. Uzun hikâye.”

Sesi bir tamtam kadar hipnotize edici ve tekdüzeydi. Adamın bedeniyile aklı yarı yarıya uyumuştı bile.

“Uzun, çok uzun bir hikâye, bu yüzden mektupta yazamadım. Doyle’lar, Center Street’te, üst katımızda yaşarken başımı belaya

soktum. Mahalledeki en popüler kızlardan olmamama rağmen ona nazik davranırdım, topal olduğu için onunla beraber sinemaya giderdim. Başımı belaya sokunca ne yapacağımı bilemedim, kürtaj için ondan para istedim. Ama parası yoktu, biz de onun yerine evlendik. Serseri, pislik bir İtalyan'a güvendiğim için oldu her şey. Beyefendi olduğunu sanmıştım ama ona evlenelim mi diye sorunca beni kapı dışarı etti, kürtaj için para bile vermedi. Bana parayı verirse, bu onun da suçlu olduğu anlamına gelirmiş ve ona karşı bir kozum olurmuş. Böyle aşağılık bir adam duydun mu hiç?"

"Hayır," dedi. İçinde konuştuğu hayat, bedeninden ağırdı kadının. Kâğıt ağırlığı şeklinde, yaşayan, devasa bir Bayan Yalnızkalpler mektubunu adamın beyninin üstüne bırakmışlar gibiydi.

"Doğumdan sonra, o aşağılık herife yazdım, cevap gelmedi ama neredeyse iki yıl önce, Lucy'nin sadece bir topala bağlı olup hak ettiğini alamamasının ne kadar adaletsiz olduğunu düşünmeye başladım. Telefon rehberinde ismini aradım, Lucy'yi onu görmeye götürdüm. Ona o zaman da dediğim gibi, kendim için bir şey istemiyordum, sadece Lucy'nin hakkı olanı almasını istiyordum. Neyse, bizi bir saatten fazla zaman holde beklettikten sonra -bana, çocuğuma yaptıklarını düşünerek, sinirden köpürüyordum gerçekten- uşak eşliğinde oturma odasına alındık. Sesi mi hiç yükseltmeden, bir hanımefendi gibi ona anlattım -çünkü para her şey değil, o da ben ne kadar hanımefendiysem o kadar beyefendidir, yağlı İtalyan- Lucy için bir şeyler yapmasını, babası olduğunu söyledim. Beni daha önce hiç görmediğini söyledi, cürete bak, eğer onu rahatsız etmeyi bırakmazsam polisi arayacakmış. Sinirden gözlerim karardı o anda, o şerefsize bağırmaya başladım, ağzıma geleni söyledim. Biz tartışırken bir kadın girdi içeri, galiba karısıydı, ben de, 'Çocuğumun babası o, çocuğumun babası o,' diye bağırmaya başladım. Polisi aramak için telefona gidince, çocuğu kucağıma alıp kaçtım.

"İşin en komik yeri de burası. Kocam tuhaf bir adam, süre-

li çocuğun babasıymış gibi davranır, hatta benimle çocuğumuz hakkında konuşur. Neyse, eve gelince, Lucy niye yabancı birinin onun babası olduğunu söylediğini sorup durdu. Doyle'un gerçek babası olup olmadığını bilmek istiyordu. Delirmiştim herhalde, gerçek babasının Tony Benelli adında bir adam olduğunu, bana yanlış yaptığını hatırlamasını söyledim. Ona böyle başka şeyler de söyledim – çok film izlediğim için herhalde. Neyse, Doyle eve geldiğinde Lucy'nin ağzından çıkan ilk şey babasının o olmadığıydı. Kocam sinirlendi tabii, ona ne anlattığımı öğrenmek istedi. Bu şatafatlı hallerinden hoşlanmadım, 'Gerçeği,' dedim. Galiba, kızıma öyle sevgiyle bakıp ilgilenmesinden biraz bıkmıştım da. Yanıma gelip yanağıma bir tane vurdu. Bana hiçbir adam öyle davranamaz, ben de ona çaktım bir tane, o da bana doğru bastonuyla atıldı ama ıskaladı, yere düştü ve ağlamaya başladı. Çocuk da yere oturmuş ağlıyordu, bunu görünce ben de kendimi bıraktım, bir an sonra kendimi yerde ağlarken buldum.”

Adamın bir yorum yapmasını bekledi ama konuşsun diye dirseğiyle dürtene kadar bir şey demedi o. “Kocan seni de, çocuğunu da seviyor herhalde,” dedi.

“Belki öyle ama güzel bir kızdım, istediğimle olabilirdim. Hangi kız, topal biriyle hayatını geçirmek ister ki?”

“Hâlâ güzelsin,” dedi adam nedenini bilmeden, belki de korkmuştu.

Kadın onu bir öpücükle ödüllendirdi, sonra da yatağa sürükledi.

BAYAN YALNIZKALPLER KASVETLİ BATAKLIKTA

Bayan Doyle gittikten kısa süre sonra Bayan Yalnızkalpler'in vücuduna bir hastalık çöktü, odasından çıkamaz oldu. Hastalığın ilk iki günü uykuyla geçti, üçüncü günde hayal gücü çalışmaya başladı.

Vitrininde kürk paltolar, pırlanta yüzükler, saatler, pompalı tüfekler, balıkçılık aletleri, mandolinlerin olduğu bir rehine dükkânının önünde buldu kendini. Bunlar sefaletin aletleriydi. Yüksekte sefil bir ışık, altın kaplama bir bıçaktan yansıyor, hırpanmış bir borazan acıyla sızlanıyordu.

Düşünerek pencerenin önüne oturdu. İnsanın düzene doğru bir yönelimi vardı. Bir cepte anahtarlar, diğerinde bozuk paralar. Mandolinler Sol Re La Mi nota düzeniyle akort edilmiş. Fiziksel dünya ise düzensizliğe, entropiye doğru yöneliyordu. İnsan Doğa-ya karşı... Yüzyılların savaşı. Anahtarlar bozuk paralarla karışmayı arzuluyordu. Mandolinler akortları bozulsun istiyordu. Bütün düzenlerin içinde yıkımın filizi vardı. Düzenlerin kaderinde mahvolmak vardı, yine de savaşmaya değerci.

2.49 dolarlık bir trampet savaş çağrısını yaptı ve Bayan Yalnızkalpler mücadeleye atıldı. Önce eski saatler ve plastik botlardan bir fallus, sonra şemsiye ve alabalık yemlerinden bir kalp, daha sonra

müzik aletleriyle derbi şapkalarından bir pırlanta yaptı, bunlardan sonra da daire, üçgen, kare, svastika. Ne var ki hiçbirinin tamamlanmadığını hissettirmede, o da devasa bir haç yapmaya başladı. Haç, rehine dükkânına sığmayacak kadar büyük olunca, okyanusun kıyısına taşdı. Dalgalar elindeki eşyalara daha fazlasını ekledi orada, daha haçın kollarını uzatmadan hem de. Üstlendiği iş devasaydı. Dalganın ulaştığı son noktadan, suda kalmış şişeler, kabuklar, topak topak şişe mantarları, balık kafaları, ağ parçalarıyla yüklü halde tökezleyerek geri geldi.

Yorgunluktan sarhoş halde sonunda uyuyabildi. Uyandığında, kendini epey zayıf ama sakın hissediyordu.

Birisi tedirginlikle kapıyı tıklattı. Kapı açıktı, Betty kollarında paketlerle parmak ucunda odaya girdi. Adam uyuyor numarası yaptı.

“Merhaba,” dedi birden.

İrkilen kadın açıklamaya girişti. “Hasta olduğumu duyunca sıcak çorba falan getirdim.”

Masum, minik anne gösterisine sinirlenemeyecek kadar yorgundu ve kadının onu bir kaşıkla beslemesine izin verdi. Yemeyi bitirdiğinde, Betty pencereyi açtı, yatağın çarşaflarını değiştirdi. Odaya bir düzen geldikten sonra, gitmeye yeltendi ama adam onu geri çağırdı.

“Gitme, Betty.”

Kadın yatağın yanına bir sandalye çekti ve konuşmadan öylece oturdu.

“Geçen gün olanlar için özür dilerim,” dedi adam. “Galiba hastaydım.”

Betty ona bir bahane bularak özrünü kabul ettiğini gösterdi. “Hep şu Bayan Yalnızkalpler işi yüzünden. Niye istifa etmiyorsun?”

“Ne yapacağım peki?”

“Reklam ajansında falan çalış.”

“Anlamıyorsun, Betty, istifa edemem. İstifa etsem bile bir şey

değişmez. Ne yaparsam yapayım o mektupları unutmayı beceremem.”

“Belki yanlış anlıyorumdur,” dedi kadın, “ama kendini komik duruma düşürüyorsun.”

“Belki anlamamı sağlayabilirim. En baştan başlayalım. Adamın biri, bir gazetenin okurlarına nasihat vermesi için işe alınır. İşin amacı tirajı artırmaktır ve gazetede çalışanların hiçbiri bu köşeyi ciddiye almıyordur. Adam işi mutlulukla kabul eder çünkü dedikodu köşesine terfi etme şansı vardır, zaten ayak işlerine bakmaktan sıkılmıştır. O da işini bir şaka gibi görüyordur ama birkaç ay sonra bu şakaya gülmemeye başlar. Gelen mektupların çoğunun ahlaki, manevi bir nasihat almak için yazılan fazlasıyla mütevazı yakarışlar olduğunu görür, sahici sefaletin düzgün ifade edilmemiş dışavurumlarıdır bunlar. Ayrıca yazıştığı kişilerin onu ciddiye aldıklarını da keşfeder. İlk defa hayatını temellendirdiği değerleri sorgulamak zorunda kalır. Aslında şakacı değil de şakanın kurbanı olduğunu bu sayede görür.”

Gayet aklıselim konuşmasına rağmen Betty'nin onu hâlâ gülünç biri gibi düşündüğünü gördü. Gözlerini kapattı.

“Yorgunsun,” dedi kadın. “Ben gideyim.”

“Hayır, yorgun değilim. Sadece konuşmaktan yorulдум, biraz da sen anlat.”

Betty ona çiftlikte geçirdiği çocukluğunu, hayvanları ne kadar sevdiğini, köydeki sesleri, köydeki kokuları, köydeki her şeyin ne kadar taze, ne kadar temiz olduğunu anlattı. Betty, onun köyde yaşaması gerektiğini, orada yaşasa bütün dertlerinin şehir dertleri olduğunu anlayacağını söyledi.

O konuşurken, Shrike daldı odaya. Sarhoştı, Bayan Yalnızkalpler iyi işitemeyecek kadar ölüme yakınmış gibi hiç zaman kaybetmeden bağırmaya başladı adam. Betty veda etmeden gitti.

Anlaşılan Shrike, çiftlik muhabbetinin birazını duymuştu çünkü şöyle dedi: “Dostum, Betty'yle hemfikirim, gerçeklerden kaç-

yorsun sen. Yine de kullanman için uygun yöntemin toprak olduğuna katılmıyorum.”

Bayan Yalnızkalpler yüzünü duvara çevirip battaniyeyi üstüne çekti. Ancak Shrike’tan kaçmak mümkün değildi. Adam sesini yükseltip Bayan Yalnızkalpler’in başının arkasına doğru, battaniyeleri aşacak şekilde konuştu.

“Başka yöntemler de var, aydınlanman için onları da tasvir edeyim. Ama önce, Betty’nin önerdiği gibi şu toprağa kaçışı deneyelim:

“Şehirden, tıklım tıklım milyonlardan bıktın. İnsanların halleri, servetleri, alışlar, verişler, harcamalar, iç dünyanı mahvediyorsun, bunlar sana çok geliyor. Otobüsle yol uzun sürüyor, metro da hep kalabalık. Ne yapıyorsun peki? Bir çiftlik alıyorsun, atının nemli kışının arkasında yürüyorsun, yaka, kravat falan yok, geniş, bereketli tarlanı sürüyorsun. Kara, bereketli toprağı sürerken, rüzgâr tarla boyunca çam ve tezek kokusunu taşıyor sana, ruhuna eski, çok eski bir mesleğin ritmi sızıyor. Bu ritme uyarak tohum ekiyor, ağlıyorsun, sıra sıra, verimli mısır ve patatesin arasında, ineğini –ilişkilerini ya da inayetini değil– güdüyorsun. Adımların dans etmekten sarhoş olmuş bir Kızılderili’nin cinsellikle yüklü, ağır adımlarına dönüşüyor, dişi toprağa tohumlarını saçıyorsun. Ejderha dişi değil, fasulyeler, yeşillikler ekiyorsun...

“Eee, ne dersin dostum, toprağı mı seçeceksin?”

Bayan Yalnızkalpler cevap vermedi. Shrike’ın ona, tek kaçışını, İsa’yı, kelimelerden oluşan kalın bir eldivenle ele almayı öğreterek, hastalığını nasıl da hızlandırdığını düşündü.

“Sessizliğinden toprağı seçmediğini anlıyorum. Katılıyorum sana. Öyle bir hayat fazla sıkıcı ve yorucu. Güney Denizlerini düşünelim bir de:

“Bir kralın kızıyla beraber, sazdan bir çadırda yaşıyorsun. İnce, genç kızın gözlerinde kadim bir erdem var. Memeleri altın tozlu armutlar, göbeğiysse kavun, kokusu ise bir vahşi ormandaki eğreltiotu

gibi. Akşamları, mavi lagünde, gümüşü ayın altında, kızın dilininin, lisanının yumuşak alfabeleyle, kelimeleyle şarkı mırıldanırın aşkına. Bedenin onunki gibi altuni bir kahverengi; misyonerler öfkeli parmaklarıyla göstermeseler turistler senin ayırdına varamayacak. Sana hayranlar; peştemaline, tasasız gülüşüne ve minik esmer gelinine ve çatal yerine parmaklarına. Ama hayranlıklarına karşılık vermiyorsun ve güzel bir sosyete kızı mutluluğunun sırrını öğrenmek için geceleyin senin çadırına gelince onu ufukta tedirgin bir yarış atı gibi bekleyen yatına geri gönderiyorsun. Böylece günleri rüya gibi yaşıyorsun, balık tutuyor, avlanıyor, dans ediyor, yüzüyor, öpüşüyorsun ve saçlarına takmak için çiçek topluyorsun...

“Eee, dostum, Güney Denizlerine ne diyorsun?”

Bayan Yalnızkalpler uyuyormuş gibi yaparak onu durdurmaya çalıştı. Ancak Shrike aldanmamıştı.

“Yine susuyorsun,” dedi, “ve yine haklısın. Güney Denizleri de baydı, hem Gaugin’i taklit etmenin bir yararı yok. Yine de cesaretin kırılmasın, konunun sadece yüzeyine dokunabildik daha. Hedonizmi inceleyelim hadi ya da nakdi alıp krediyi boş verelim...”

“Hayatını zevkin peşinde koşmaya adıyorsun. Öyle abartmıyorsun ama, bedeninin bir zevk makinesi olduğunun farkındasın, ondan en iyi biçimde yararlanmak için bedenine iyi bakıyorsun. İçkin varsa Golf de var, Philadelphia Jack O’Brien* ve göğüs ağırlıkları varsa İspanyol dansçılar da var. Zihnin zevklerini de görmezden gelmiyorsun. Matisse ve Picasso resimlerinin altında zina ediyorsun, Rönesans kadehlerinden içiyorsun ve akşamlarını sıklıkla şöminenin yanında Proust ve bir elmayla geçiriyorsun. Maalesef bu kadar eğlenceden sonra, bir gün yakında öleceğini fark ediyorsun. Serde erkeklik var ya son bir parti vermeye karar veriyorsun. Eski metreslerinin hepsini, spor hocalarını, sanatçıları ve yakın arkadaşlarını davet ediyorsun. Bütün misafirler siyah giymiş,

* Joseph Francis Hagan, eski bir dünya hafif ağır boks şampiyonu. —77

garsonlar zenci, masa yerine de Eric Gill'in oymacılığını yaptığı bir tabut var. Havyar, böğürtlen, meyan kökü şekeri ve kremasız kahve servis ediyorsunuz. Dansçı kızların işi bitince ayaklanıyosun, hayat felsefeni açıklamak için herkesi susmaya davet ediyosun. 'Hayat,' diyorsun, 'mızımızlanmaya izin vermeyen, sana sadece bir elin verildiği ve masaya oturmanın zorunlu olduğu bir kulüp-tür. Yani kartlar kötü gelse de, kaderin izini taşısalar da oynamaya devam edin, bir centilmen gibi, iyi bir insan gibi oynayın. Kafayı bulun, açık büfede ne varsa kapın, üst kattaki kızları becerin ama unutmayın, düşüş attığınızda sonucunu da uslu uslu kabul edin, mızımızlanmayın...'

"Böyle bir kaçışla ilgili ne düşündüğünü sormayacağım bile. Paran yok, parayı yönetecek kadar da aptal değilsin. Ama şimdi sana çok daha uygun bir seçeneğe geldik...

"Sanat! Sanatçı ol ya da yazar. Üşüyorsan Titian'ın* alevli ton-larında ısın, acıktığında Bach'ın asil dönemini, Brahms'ın armoni-lerini ve Beethoven'ın gökgürültüsünü dinleyerek karnını manevi besinle doyur. Üçünün de isminin B ile başladığı gerçeğinde bir şeyler saklı mı sence? Şansa bırakma yine de, iç şu 3 B piposun-dan ve ölümsüz dizeleri hatırla: *Melodinin anidenliğine karşı ko-pan bir yankı düşürür düşman gününü.* Şu ritme bak! Söyle onlara, sosyete orospularıya portakallı ördekleri onlarda kalsın. Çünkü sen *l'art vivant*'sın, senin deyişinle yaşayan sanatsın. Söyle onlara, ayakkabıların delik, yüzünde sivilceler var, dişlek ve topalsın ama umurunda değil çünkü yarın Carnegie Hall'da Beethoven'ın son kuartetlerini çalacaklar ve evinde Shakespare'in tüm oyunlarının tek ciltte toplanmış hali var."

Shrike sanattan sonra intiharı, uyuşturucuları anlattı. Bunlarla işi bitince, nutuğunun amacı olduğunu iddia ettiği şeye geldi.

"Dostum, toprağın da, Güney Denizlerinin de, hedonizmin de,

* Tiziano Vecellio, İtalyan, Rönesans dönemi ressamı. -77

sanatın da, intiharın da, uyuşturucuların da bizim için bir anlamı olamayacağını biliyorum. Deve eti yiyip tuvalette ıkınacak adamlar değiliz. Kurtuluşumuz Tanrı'dır sadece. Tek umudumuz kilise, Mesih Disçinin İlk Kilisesi, orada Çürük Engelleyici olarak ibadet edilir O'na. Kilisenin sembolü yeni tarzda bir teslis: Baba, Oğul ve Fırça Tüylü Foksteriyer... Sevgili dostum, böylelikle senin için İsa Mesih'e bir mektup dikte etmeme izin ver:

Sevgili, Bayan Yalnızkalpler'in Bayan Yalnızkalpler'i...

Yirmi altı yaşındayım, gazetecilik sektöründeyim. Hayatım huzurun olmadığı bir çöl. Yemek yerken, içerken ya da kadınlarlayken zerre keyif almıyorum – sanat da beni mutlu etmiyor artık. Huzursuzluğun Leoparı dolaşıyor şehrimin sokaklarında, Cesaretsizliğin Aslanı ise kalemin duvarlarının hemen dışında pusuya yatmış. Viran oldum, ruhum keder içinde. Cehennemde gibiyim. Nasıl inanabilirim, bu gün, bu çağda nasıl iman edebilirim? En büyük bilimsanlarının tekrar sana inanmaya başladığı doğru mu?

Köşenizi okuyor, çok seviyorum. Bir keresinde şöyle yazmıştınız: 'Tuz da bozulduysa onun tadını bir daha kim verecek?' Cevap bu mu: 'Mesih'ten başka kim?'

Hızla yanıt verdiğiniz için teşekkür ediyorum, en derin saygılarımla,

Sadık bir okurunuz"

BAYAN YALNIZKALPLER KIRSALDA

Betty, ertesi gün ve ondan sonraki her gün Bayan Yalnızkalpler'i ziyarete geldi. Yanında adamın karnı doysun diye çorba ve haşlanmış tavuk da getirdi.

Adam, Betty'nin onun iyileşmek istemediğine inandığını biliyordu, yine de kadının dediklerine uyuyordu çünkü o anki hastalığının önemsiz olduğunu anlamıştı. Bedeninin bir derinliğe daha dalması için bir hileydi sadece bu.

Bayan Yalnızkalpler ne zaman mektuplardan ya da İsa'dan bahsetse, Betty konuyu değiştirip çiftlik hayatıyla ilgili uzun hikâyeler anlatıyordu. Betty, adam bunlardan hiç bahsetmezse bedeninin de iyileşeceğini düşünüyor gibiydi, bedeni iyileşirse de her şey güzel olacaktı. Adam, Betty'nin bu çiftlik muhabbetlerinin altında belirli bir plan olduğunu anlamaya başlamıştı ama planın ne olduğunu tahmin edemiyordu.

Baharın ilk günü geldiğinde kendini daha iyi hissediyordu. Yaktakta bir haftadan fazla zaman geçirmişti zaten, dışarı çıkmak için can atıyordu. Betty, onu hayvanat bahçesinde yürüyüşe götürdü, adam, Betty'nin hayvanların iyileştirici gücüne dair bariz inancına şaşırmıştı. Adamın bir bufaloya bakmasının onu sakinleştireceğini düşünüyordu sanki.

Bayan Yalnızkalpler işe dönmek istiyordu ama Betty, Shrike'tan birkaç gün daha hasta izni almaya ikna etti onu. Adam, Betty'ye minnettardı, kadın ne derse yaptı. Sonra Betty ona planını anlattı. Teyzesinin Connecticut'ta bir çiftliği varmış, o da orada doğmuş, beraber oraya gidip evde kamp yapabilirlermiş.

Betty bir arkadaşından eski bir Ford ödünç aldı. Arabayı yemekle, kamp ekipmanlarıyla doldurdular ve bir sabah erkenden yola çıktılar. Şehrin uzak sınırlarına geldiklerinde Betty heyecanlı bir çocuk gibi davranmaya başladı, ağaçları, çimenlikleri neşeyle karşılıyordu.

New Haven'ın içinden geçtikten sonra Bramford'a geldiler ve eyalet otobanından çıkıp Monkstown'a giden toprak bir yola sap-
68 tılar. Yol, yaban görünen bir ormanlık alandan geçiyordu, birkaç kırmızı sincap ve bir keklik gördüler. Bayan Yalnızkalpler, mum alevi şeklindeki bu solgun taze yaprakların güzel, havanın temiz ve hayat dolu olduğunu kabul etmek zorundaydı.

Çiftlikte bir göl vardı ve eve gelmeden hemen önce ağaçla-
rın arasından gördüler orayı. Betty'de anahtar olmadığı için kapıyı zorla açtılar. Eski mobilyaların yoğun, küflü kokusuyla çürümüş odun tozu yüzünden öksürdüler. Adam söylendi. Betty ise insan kokusu olmadığı için umursamadığını söyledi. "İnsan" kelimesine öyle bir anlam vakfediyordu ki adam güldü ve öptü onu. Kamplarını mutfığa kurmaya karar verdiler çünkü en büyük oda orasıydı, içeride de çok az eski eşya vardı. Mutfığın dört penceresi, bir kapısı vardı, içerisi havalansın diye hepsini açtılar.

Bayan Yalnızkalpler arabadaki eşyaları indirirken, Betty hızlı davranmış, parçalanmış bir sandalyeyi fırına koyup ateş yakı-
vermişti. Fırın lokomotif benziyordu ve neredeyse bir o kadar da büyüktü ama baca dumanı iyi çekiyordu, kısa sürede ateş iyice harlandı. Adam kuyudan biraz su çekti ve kaynaması için fırının üstüne koydu. Su kaynar sıcaklığa gelince, yatak odalarından birin-

de buldukları eski şilteyi yıkamak için kullandılar. Sonra da şilteyi kurusun diye güneşin altına koydular.

Betty işi bırakmasına izin verdiğinde neredeyse güneş batmıştı. Adam bir sigara tütürürken kadın da akşam yemeğini hazırladı. Fasulye, yumurta, ekmek, meyve yediler ve ikisi de iki fincan kahve içtiler.

Yemeyi bitirdiklerinde hava hâlâ tam kararmamıştı, göle bakmaya indiler. Birbirlerine yakın oturdular, sırtlarını büyük bir çam ağacına verdiler, gözlerinin önünde bir balıkçıl kurbağa avladı. Tam geri dönecekleri sırada iki geyik ve bir yavru gölün öteki tarafından suya girdiler. Sinekler rahatsız etse de geyikler suya girip nilüfer yapraklarını yemeye başladılar. Betty yanlışlıkla ses çıkarınca geyikler tekrar ağaçlığa döndüler.

Eve döndüklerinde hava epey kararmıştı. Yanlarında getirdikleri gaz lambasını yaktılar, sonra şilteyi mutfğa taşıyıp yataklarını fırının yakınına yaptılar.

69

Yatmadan önce mutfak verandasına çıkıp son bir sigara tütürdüler. Hava soğuktu, adam içeri gidip bir battaniye getirmek zorunda kaldı. Battaniyeyi üstlerine alıp birbirlerine yakın oturdular.

Yeterince yıldız vardı. Ormanlığın içinde bir yerde, tiz sesli bir baykuş korkunç sesler çıkarıyordu, sustuğunda da dalgıçkuşları göle doğru dalış yapmaya başladılar. Cırcırböcekleri de en az dalgıçkuşları kadar gürültü çıkarıyorlardı.

Üstlerindeki battaniyeye rağmen üşüyorlardı. İçeri döndüler, fırında daha büyük bir ateş yaktılar, bu sefer hızlı sönmesin diye ahşap bir masanın parçalarını kullandılar. İkisi de bir tane elma yedi, sonra pijamalarını giyip yatağa geçtiler. Adam kadını okşadı ama Betty bakire olduğunu söyleyince adam da onu rahat bıraktı ve uyudu.

Uyandığında güneş gözünü aldı. Betty çoktan fırının başında çalışıyordu. Bayan Yalnızkalpler'i yıkanması için göle gönderdi ve

adam eve döndüğünde kahvaltı hazırdı. Kahvaltıda yumurta, salam, patates, kızarmış elma, ekmek ve kahve vardı.

Betty kahvaltıdan sonra ortalığı derleyip toparlamaya koyuldu, adam da taze meyve, gazete almak için Monkstown'a gitti. Benzin için Aw-Kum-On* Garage'da durdu, çalışana geyiklerden bahsetti. Adam Yahudiler oraya gitmediği için gölde o kadar çok geyik olduğunu söyledi. Geyikleri uzaklaştıran avcılar değil, Yahudilermiş.

Öğle yemeği vaktinde eve döndü, yemekten sonra da ormanda yürüyüşe çıktılar. Ağaçların arasında bir hüznün vardı. Bahar mevsiminin ortalarında olmalarına rağmen, gölgede ölümden başka bir şey yoktu – çürümüş yapraklar, gri, beyaz küfler ve hepsinin üzerini saran bir cenaze sessizliği.

Sonra hava epey sıcaklayınca yüzmeye karar verdiler. Çıplak girdiler suya. Göl çok soğuktu, fazla duramadılar. Koşa koşa eve döndüler, hızla bir kadeh cin içtiler, sonra da mutfak verandasının güneş alan tarafında oturdular.

Betty bir şeyler yapmadan duramıyordu. Evde yapacak iş kalmamıştı, o da buraya gelirken giydiği çamaşırlarını yıkamaya başladı. İş bitince, iki ağacın arasına ip bağladı.

Adam verandada oturup kadının çalışmasını izledi. Betty saçlarını kareli bir el beziyle kapatmıştı, onun dışında tamamen çıplaktı. Biraz kilolu görünüyordu ama ipe doğru bir şeyi uzattığında bütün fazlalığı kayboluyordu. Kollarını yukarı uzatınca, göğüsleri pembe uçlu başparmaklar gibi kalkıyordu.

Yeryüzünün çekimini engelleyecek bir rüzgâr esmiyordu. Taze, yeşil yapraklar aşağı doğru sarkmıştı, sıcak güneşin altında, küçük, metal kalkanlardan oluşan bir ordu gibi parlıyorlardı. Ormanlığın içinde bir yerlerde bir ardıc kuşu şakıyordu. Ses, tükürükle boğulmuş bir flütten geliyordu sanki.

* (İng.) Ahh, Come On: Aaa, Hadi Ama! -n

Betty elleri havada, kuşu dinlemek için durakladı. Ses kesilince, adama dönüp suçluluk hissiyle güldü. Adam ona bir öpücük yolladı. Betty de öpücüğü çocuksu bir cazibesi olan bir edayla yakaladı. Adam verandanın korkuluklarının üstünden atladı, koşarak onu öpmeye gitti. Yere yatarken bir koku geldi burnuna, ter, sabun ve ezilmiş çimenin birbirine karışan kokusu.

BAYAN YALNIZKALPLER DÖNÜYOR

Birkaç gün sonra şehre dönüş yolculuğuna başladılar. Bronx'un kenar mahallelerine geldiklerinde Bayan Yalnızkalpler, Betty'nin ona şifa olamadığını anladı, mektupları asla unutamayacağını söylediğinde haklıydı. Bunun farkına varınca keyfi yerine geldi çünkü kendini bir sahtekâr gibi, aptal gibi hissetmeye başlamıştı.

73

İnsan kalabalıkları, rüyaya benzer bir şiddetle sokaklarda hareket ediyorlardı. Kırılmış ellerine, yırtılmış ağızlarına bakınca onlara yardım etme arzusuyla doldu içi ve bu arzu samimi olduğu için ona eşlik eden suçluluk duygusuna rağmen kendini mutlu hissetti.

Ölüm döşeğindeymiş gibi görünen bir adamın, *Blonde Beauty* diye bir filmi gösteren sinema salonuna tökezleyerek girdiğini gördü. Devasa bir guatrı olan pejmürde bir kadının çöp kutusundan bir aşk hikâyesi dergisi çıkardığını ve bu keşifle heyecanlandığını gördü.

Vicdanı el vermeyince genelleme yapmaya başladı. Erkekler kederleriyle hayallerini kullanarak savaşırlardı. Ancak bir zamanlar hayaller güçlüyken artık filmler, radyo ve gazeteler yüzünden çocuksulaşmışlardı. O kadar ihanetin içinde en kötüsü de buydu.

Bundaki payını özellikle kötü yapan ise adamın İsa'yı hayal etmeyi becerebilmesiydi. Bunda başarısız olduğunu hissetmesinin

sebebiyse ne Shrike'in şakaları ne de kendinden şüphelenmesiydi, asıl sebep alçak gönüllü olmamasıydı.

Sonunda yatağa yattı. Uyumadan önce samimi bir şekilde mütevazı olmaya çalışacağına yemin etti. Sabah olunca, ofise giderken yeminini tekrar etti.

Neyse ki Shrike yazı işleri odasında değildi, böylece mütevazılığının hemen sınanmasından kurtuldu. Doğrudan masasına gidip mektupları açmaya başladı. Bir düzine kadarını açtıktan sonra midesi bulanmaya başladı ve köşesini hiçbirini okumadan yazmaya karar verdi. Kendini bu kadar sert sınamak istemiyordu.

Daktilosu örtülü değildi, silindire bir kâğıt yerleştirdi.

"Mesih sizin için öldü,

"Ağaca çivilenerek, sizin için öldü. Çilesini armağan etti size, O'nu sadece çile sayesinde bilebilirsiniz. Bu armağana değer verin çünkü..."

Kâğıdı makineden çekip çıkardı. Onun için Mesih kelimesini kullanmak bile kibirliydi. Masasındaki mektup yığınının uzun uzun baktıktan sonra gözlerini pencereye çevirdi. Çiseleyen bahar yağmuru aşağıdaki ziftli çatıları parlak, rugan deriye çevirmişti. Su her şeyi kayganlaştırıyordu ve adam ne gözleri ne de duyguları için tutunabilecek bir yer bulabiliyordu.

Tekrar masaya döndü, kirli bir zarftaki kalın bir mektubu aldı. Hayvanlar yaralarını niye yırtıyorsa o da aynı sebepten okudu mektubu: Acının canını yakacaktı.

Sevgili Bayan Yalnızkalpler...

Köşenizin uzun zamandır hayranıyım çünkü dertli insanlara iyi tavsiyeler veriyorsunuz ben de dertliyim ve sıkıntılarımla anlattıktan sonra bana da tavsiye vermenizden çok memnun olurum.

Savaş sırasında payıma düşeni yapmayı istiyorsam nişanlıkla evlenmem gerektiğini söylediler ama nişan-

lım Sam Amca'ya yardım için uzaklara gidecekti neyse çok uzatmayayım evlendik. Savaş bitince anlaşması gereği kocam bir yıl daha orduda kalmak zorundaydı ama o vatani görevini yerine getirirken cebinde sadece 18 dolar olduğu için ben de doğal olarak çalışmaya başladım. Düzenli olarak üç yıl çalıştım sonra da anne olduğum için evde kalmak zorunda kaldım ama bu yıllar esnasında eşim bulduğu işlerden sıkılıyordu ya da sadece gezinmek istiyordu. Bebekten önce bunlar sorun değildi çünkü o zaman çalışabiliyordum ve faturalar ödeniyordu ama ben işi bıraktınca her şey kötüye gitmeye başladı. Sonra iki yıl geçti ve aramıza minik oğlum katıldı. Kızım sekiz yaşına girecek oğlum da altı yaşında.

İlk çocuğuma hamileyken bana araba çarptı ama sağlık durumuma rağmen ikinci çocuğum doğduktan sonra ben de çalışmaya karar verdim çünkü borçlar öyle hızlı birikmişti ki bu yükü kaldırmak için hasta bir kadını bırakın vinç bile yetmezdi. Akşamları işe gitmeye başladım çünkü kocam evde oluyordu ve bebek üç yaşına gelene kadar da çalıştım sonra da kız kardeşimle aynı evde kalan ama kardeşi Rochester'a taşındığı için yeni bir ev arayan bir adamı bizim eve kiracı almayı düşündüm. Kocam da kabul etti çünkü adamın bize vereceği 15 dolar onu da rahatlatıcaaktı hem bu adam duldu iki çocuğu vardı ve kocam adamı on iki yıldır tanıyordu yani iyi arkadaşlardı beraber dışarı falan çıkarlardı.

Kiracı bizimle bir yıl kadar kaldıktan sonra kocam bir akşam eve gelmedi ertesi gün yine gelmedi sonra yine gelmedi. Polise gidip kayıp ilanı verdim iki buçuk ay sonra bana Grove Sokağı'na gitmemi söylediler ben de gittim ve kocamı benle çocuklarımı desteklemediği için tutuklamışlardı. Altı ayın üç ayını içeride geçirdikten sonra yargıç ona

bir şans daha vermemi istedi ben de aptal gibi verdim sonra kocam eve gelince beni dövdü ve ben de dışıde 30 dolar harcamak zorunda kaldım.

Ordu kocama maaş bağladı ama doğal olarak çeki dükkâna götürüp bozduran bendim çünkü kocam o kadar tembeldi ki imzasını ben atmak zorunda kalıyordum ve tabii ki kendi imzamı da yazıyordum ve ev sahibi bizi evden çıkarmak istediği için ona gidecek çeki de her zamanki gibi imzaladım ama ona kendi imzamı atmayı unutmuşum kocam da üç ay içeride yattığı için ve benden intikam almak için çekin bir kopyasını sahtecilikten içeri gireyim diye Washington'a yollamış ama neyse ki çekleri benim niye imzaladığımı falan kasap biliyordu da başıma bir şey gelmedi.

Kocam birçok defa beni öldürmekle tehdit etti ve Bayan Mills cinayetini kimsenin çözmediğini aynısının benim de başıma geleceğini söyledi ve yatağı yaparken birçok defa yastığının altında çekiç, makas, bıçak, taş ağırlık buldum ve bunları niye tuttuğunu sorunca da ne dediğimi anlamamış gibi yaptı ya da çocukların oraya koymuş olabileceğini söyledi ve sonra birkaç ay geçti her zamanki gibi işe gidecektim ve kiracı da evde kalacaktı çünkü patronu için gelecek malzemeler gelmemiştii o da parça başına çalıştığı için işe gidemeyecekti. Kahvaltayı hazırlamayı ve akşam yemeğini bir akşam önceden yapmayı alışkanlık haline getirmiştım böylelikle yediye kadar yatakta kalabiliyordum çünkü o sırada oğlum Kings County hastanesindeydi çünkü kocam Sam Amca için savaşıırken kaptığı hastalığı bana bulaştırmıştı ve benim de hastaneye gidip iğne olmam lazımdı. Ben yataktayken kocam haberim olmadan kiracıyı gazete alma ya göndermiş ve adam geri geldiğinde kocam ortada yokmuş. Daha sonra ben odadan çıkınca kocamın

gittiğini söyledi. Çocukların kahvaltısını hazırladım ben de kahvaltımı yaptım sonra da leğende o haftanın çamaşırlarını yıkamaya başladım ve kiracı öğlen saat on ikide gazetesini okurken annem bebeğe bakmaya geldi böylelikle dışarı çıkıp biraz ev işi yaparak az da olsa para kazanmaya fırsatım oldu. Her yer biraz dağınıktı yataklar yapılmamıştı her şey her yerdeydi ve ortalığın biraz süpürülmesi de gerekiyordu ama bütün sabah çamaşır yıkadığım için yapmaya zamanım kalmamıştı ben de annem evdeyken etrafı temizleyeyim dedim hem o da yardım edince işim daha hızlı biterdi. Hızla bitirmek için kendimi paraladım kocam gelince diyecek bir şeyi olmasın diye bütün odaları pırıl pırıl olacak şekilde süpürüp temizledim. Üç yatağımız vardı ve ikiz yatak olan üçüncünün altına süpürgeyi sokmuş tozu ve saç öbeklerini almaya çalışıyordum ve bir anda şeytanın maskesi gibi bir yüzle karşılaştım sadece gözlerinin beyazı görünüyordu ve elleri önüne geleni boğacak gibiydi ve sonra hareket ettiğini gördüm ve o kadar korktum ki akşama kadar sinir krizi geçirdim belimden aşağısına felç inmişti. Bir daha asla yürüyemeyeceğimi sandım. Annem doktor çağırdı ve adam böyle bir şey yapan birinin tımarhaneye konması gerektiğini söyledi. Yatağın altındaki adam kocamdı ve sabah yediden öğlen bir buçuğa kadar kendi pisliğinin içinde yatmış tuvalete falan bile gitmemiş ve beni korkutmak için beklemiş.

Ona güvenemeyeceğim için aynı yatakta yatamazdım bu yüzden kiracıya yeni bir ev bulmasını söyledim çünkü belki de kocam bir şeyleri kısıkanıyordur diye düşünüyordum. Diğer odada kiracının yatağında yattım. Bazı geceler uyanırdım ve kocamı yatağımın yanında ayakta dikilirken ya da deli bir adam gibi gülüp çırılçıplak yürürken falan görürdüm.

Yeni bir dikiş makinesi aldım çünkü geçinmek için başkalarının dikiş işlerini de yapıyorum ve bir gece yaptığım işleri götürmek için dışarı çıktım döndüğümde içeride hiçbir şey kalmamıştı dikiş makinemi ve satılacak diğer her şeyi satmış. Beni korkuttuğundan beri gece boyunca rahat edemiyorum ve çocuklar için kalktığımda ya perdenin arkasına saklanıp önüme atlıyor ya da daha ışıği açamadan bana vurmaya başlıyordu. Bir işe girip çalışmaya zorlamayacağım için hem anne hem temizlikçi oldum hem de eve ekmeke parasını getiriyordum ve sinirlerimin bozulmasına da izin veremezdim çünkü güzel bir işi sinirlerim bozulduğu için kaybetmiştim bu yüzden onu terk ettim zaten evde de hiçbir şey kalmamıştı. Ama bir şans daha vermem için yalvardı ben de çocuklarımin babası olduğu için tamam dedim ama sonra buraya yazamayacağım kadar çok delilik yapınca ben de onu yine terk ettim. Dört kere barıştık dört kere onu terk ettim. Lütfen Bayan Yalnızkalpler çocuklarımin hatrı için inanın bana ve affedin beni çünkü sizin düzeniniz nasıl bilmiyorum ama üç yıl içinde kocamdan aldığım para 200 doları geçmez.

Neredeyse dört ay önce beni desteklemediği için ona tutukluluk kararını uzattım ama kâğıdı yırtıp evden gitti ve o günden beri onu görmedim ama zatürre olduğum için ve küçük kızım da soğuk algınlığı geçirdiği için doktora karşı para konusunda mahcup kaldım ve kiracıya tekrar bizimle yaşamasını istemek zorunda kaldım çünkü haftada hiç yoktan 15 dolar demekti hem bana bir şey olursa çocuklara da bakabilir. Ama onun da niyeti bozuk ve eve cumartesi akşamları sarhoş gelince içeride kimse olmadıği için ne yapacağımı bilemiyorum şimdiye dek bir şey yapmasına izin vermedim. Kocamın nerede olduğunu bilmiyorum ama korkunç bir mektup yolladı masum ço-

cuklarını nelerle suçlamış nelerle bir de alay ederek biracı kiracıyı sormuş.

Sevgili Bayan Yalnızkalpler lütfen bu kadar uzun bir mektup yazdığım için ve okurken bu kadar zamanınızı aldığım için kızmayın ama onunla yaşarken başıma gelenlerin hepsini yazsam kitap olur ve lütfen bu kötü şeyleri söyledğim için beni affedin ama evimde olanlar hakkında bir fikriniz olması için her şeyi anlatmak zorundaydım. Her kadın bir yuvayı hak eder değil mi? Bayan Yalnızkalpler köşenizde bu mektup için de birkaç cümle yazın lütfen böylece sizin bana yardım ettiğinizi bilmiş olurum. Kocamı tekrar affedeyim mi? Çocuklarıma nasıl bakabilirim?

Şimdiden verebileceğiniz tavsiyeleriniz için teşekkür ederim en büyük saygılarımla...

Boynu Bükük

Not: Sevgili Bayan Yalnızkalpler, lütfen gerçekten boynun bükük olduğumu düşünmeyin sadece hayata karşı kendimi böyle hissediyorum.

BAYAN YALNIZKALPLER VE TOPAL

Bayan Yalnızkalpler, Betty'den kaçınıyordu çünkü kadın onu rezil hissettiriyordu. Adam hâlâ alçak gönüllülüğüne tutunmaya çalışıyordu ve kendine ne kadar çok gülerse mütevazı olmak o kadar kolaylaşıyordu. Betty aradığında cevap vermeyi reddediyordu ve adam onu iki kere tekrar aramayınca, kadın onu rahat bıraktı.

81

Bir gün, kırsaldan döndükten neredeyse bir hafta sonra, Goldsmith beraber içmeye çıkmayı teklif etti. Bayan Yalnızkalpler teklifi kabul ettiğinde o kadar mütevazı davrandı ki Goldsmith korktu, neredeyse bir doktor tavsiye edecekti.

Shrike'ı, Delahanty'nin yerinde buldular, barda adamın yanına oturdular. Goldsmith ona, Bayan Yalnızkalpler'in durumuyla ilgili bir şeyler fısıldamaya çalıştı ama Shrike kafayı bulduğu için onu dinlemedi. Goldsmith'in söylemeye çalıştığı şeyin sadece bir kısmını duyabilmişti.

"Aynı fikirde değiliz, güzel dostum Goldsmith," dedi Shrike. "İnançlılara hasta dememelisin. Onlar gayet sağlıklılar. Hasta olan sensin."

Goldsmith cevap vermedi ve Shrike, Bayan Yalnızkalpler'e döndü. "Hadi, anlat kardeşim, inanmaya ilk nasıl başladığını anlat.

Kilisedeki müzik yüzünden miydi ya da bir yakının mı öldü, yoksa bilge, yaşlı bir rahip miydi sebebi?”

Bu tanıdık şakaların Bayan Yalnızkalpler’in üstünde hiçbir etkisi yoktu artık. Shrike’a gülümsedi, azizler onları şehit edeceklere nasıl gülümsediyse öyle gülümsedi.

“Of, ne kadar da aptalım,” diye devam etti Shrike. “Mektuplar yüzünden tabii ki. Tüm Bayan Yalnızkalpler’in yirminci yüzyıl Amerika’sının rahipleri olduğunu söylememiş miydin?”

Goldsmith güldü, Shrike da onu güldürmeye devam etmek için eski bir numarasını denedi; gücenmiş gibi yaptı. “Goldsmith, bu inançsız çağın pis bir örneğisin. İnanamıyorsun, sadece gülüyorsun. Her şeyin içinde bir bit yeniği arıyorsun ama bittten kurtulmak için sabun kullanmıyorsun, yorganı yakıp geçiyorsun. Korumuyor, öldürüyorsun.”

Yakında duran barmen araya girip Bayan Yalnızkalpler’e hitap etti. “Üzgünüm, efendim ama Doyle isminde bir beyefendi sizinle görüşmek istiyor. Karısını tanıyormuşsunuz.”

Bayan Yalnızkalpler cevap veremeden barmen barın öteki ucundaki bir adama işaret etti. İşareti kısa bir topal tarafından karşılandı ve adam hemen onlara doğru gelmeye başladı. Bastonluydu, bir ayağını arkasından sürüklüyordu, kutu şekilli, on santim kalınlığında tabanı olan bir ayakkabı giymişti. Sürünerek gelirken, yarı ezilmiş böcekler gibi anlamsız hareketler yapıyordu.

Barmen, topalı Bay Peter Doyle olarak tanıttı. Doyle epey heyecanlıydı, herkesle iki kere el sıkıştı, sonra dostane olduğunu düşündüğü bir el sallayışla herkese içki ısmarladı.

Shrike kadehini kaldırmadan önce dikkatlice Topal’ı inceledi. İçkisini içince, Bayan Yalnızkalpler’e göz kırptı, “İnsanlığa,” dedi. Doyle’un sırtına hafifçe vurdu. “İnsanlık, insanlık...” dedi iç çekip başını kederle iki yana sallayarak. “İnsan nedir ki eğer...”

Barmen yine arkadaşları adına araya girdi ve sohbeti daha olağan

bir zemine çekmeye çalıştı. “Bay Doyle, gaz firması için sayaçları kontrol ediyor.”

“Harika bir meslek olmalı,” dedi Shrike. “Bize farklı bir bakış açısı sunabilir. Biz gazeteciler birçok açıdan kısıtlıyız, bir vakanın iki tarafını da dinlemeyi isterim.”

Doyle, bir şeyi arıyormuş gibi Bayan Yalnızkalpler’e bakıyordu ama sonra Shrike’a dönüp dostane görünmeye çalıştı. “İnsanlar ne diyorlar biliyor musunuz, Bay Shrike?”

“Hayır, güzel dostum, ne diyor insanlar?”

“Günümüzde herkesin buzdolabı var, biz sayaç denetleyicilerinin eski hikâyelerdeki buz satıcısının yerini aldığımızı söylüyorlar.” Adam epey çekingenlikle de olsa pis pis bakmaya çalıştı.

“Ne!” diye kükredi Shrike. “Bize uygun bir adam olmadığınızı anlayabiliyorum, efendim. Siz insanlık hakkında hiçbir şey bilemezsiniz, siz insanlığın ta kendisisiniz. Sizi Bayan Yalnızkalpler’e bırakıyorum.” Goldsmith’e seslendi ve beraber gittiler.

83

Topal’ın aklı karışmıştı, öfkelenmişti. “Arkadaşınız kafayı yemiş,” dedi. Bayan Yalnızkalpler hâlâ gülümsüyordu ama gülümsemesinin niteliği değişmişti. Anlayışla yüklü ve biraz da hüzünlüydü.

Bu yeni gülümseme Doyle içindi ve adam bunun farkındaydı. O da minnetle gülümsedi.

“Aaa, unutuyordum,” dedi Doyle, “denk gelirsek sizi akşam yemeğine davet etmemi istedi karım. Jake’ten bizi tanıştırtmasını bu yüzden istedim.”

Bayan Yalnızkalpler gülümsemesiyle meşguldü ve Bayan Doyle’la geçirdiği akşamı düşünmeden kabul etti teklifi. Topal gururlanmış hissediyordu ve üçüncü defa el sıkıştılar. Adamın tek sosyal hareketi buydu anlaşılan.

Birkaç kadeh daha içtikten sonra Doyle yorulduğunu söyleyince, Bayan Yalnızkalpler arka odaya geçmeyi önerdi. Bir masa bulup karşılıklı oturdular.

Topal'ın yüzü epey tuhaftı. Gözleri dengede duramıyordu, ağzı burnunun altında değildi, alnı kareydi ve kemikliydi, kıvrımlı çenesi ise minik bir alnı gibiydi. Tahmin etme yarışmaları için dergilerin kullandığı birçok kişinin fotoğrafının birleştirildiği resimlere benziyordu.

Sözsüz iletişimin gerilimi ikisini de heyecanlandırmaya başlana kadar birbirlerine bakarak oturdular. Doyle, kıyafetinde belli belirsiz, gereksiz düzeltmeler yaptı. Bayan Yalnızkalpler gülümsemeyi sürdürmekte zorlanmaya başlamıştı.

Topal sonunda zorla da olsa konuşmaya başladığında Bayan Yalnızkalpler onu anlamakta güçlük çekti. Birkaç dakika boyunca dikkatle dinledi ve Doyle'un anlaşılacak için hiçbir çaba göstermediğini fark etti. Adam içinde cansız şeyler olarak yaşayan her şeyi, aşağılandığında söylemeye niyetlendiği karmaşık ve sert cevapları, tecrübenin ona yutması gerektiğini öğrettiği, kadere karşı ettiği küfürleri bir grup sözcük halinde doğuruyordu.

Bayan Yalnızkalpler, bir rahip gibi yüzünü hafifçe uzağa çevirdi. Topal'ın ellerinin yaptığı oyunları izledi. İlk başta heyecandan başka bir anlam temsil etmiyorlardı, sonra, yavaş yavaş görselleşmeye başladılar. Adamın çoktan anlatmayı bitirdiği bir konuyu açıklamak için arkadan geliyorlar ya da anlatmaya henüz başladığı bir şeyi açıklamak için önden gidiyorlardı. Dedikleri gittikçe anlaşılır hale geldikçe elleri konuşmasına yardım etmeye çalışmayı bıraktı ve kıyafetinin içine girip çıkmaya başladılar. Bir tanesi aniden paltosunun cebine girdi ve bir mektupla beraber çıktı. Mektubu zorla Bayan Yalnızkalpler'e verdi.

Sevgili Bayan Yalnızkalpler...

Size yazdığım için biraz utanıyorum çünkü benim gibi bir adam böyle şeylere önem vermez ama karım sizin duygusal bir kadın değil de bir adam olduğunuzu söyleyince, İnançsızca verdiğiniz cevaptan sonra bir mektup yaz-

bileceğimi düşündüm. 41 yaşındayım, hayatım boyunca topaldım, hiç kendime üzülmedim, izin vermedim buna ama son zamanlarda kötü hissediyom çünkü hiçbir yere ulaşamıyorum ve kendime her şeyin amacının ne olduğunu soruyom. Siz eğitilisiniz o yüzden belki biliyosunuzdur diye düşündüm. Ben ayağımı merdivenlerde yukarı aşağı sürükleyip gaz şirketi için sayaç başına aşağılık bir 22.50 dolara denetleme yaparken patronların neden muhteşem arabalara binip bolluk bereket içinde yaşadıklarını bilmek istiyom. Azılı bir komünist olduğumu düşünmeyin. Rusya'da çalışmadıkları için topalları vurduklarını okudum ama ben parklardaki evsizlerin hepsinden çok daha iyi çalışabiliyom, karımla çocuklarıma bakabiliyom. Ama size yazmamın sebebi bu diil. Aslında, şu lanet ayağımı sokaklarda sürükleyip pis bodrumlara sürekli acı içinde inip çıktıktan sonra eve geldiğimde sadece para para para lafını duymamın ne anlamı olduğunu bilmek istiyom çünkü benim gibi bir adam için yuva böyle bi şey değil. Benimki gibi bi ayakla her gün dandik, üç metrekarelik bi yer için uğraşıp didinmek ne halta yarar onu öğrenmek istiyom, ayağımı o kadar çok kullandığım için gelen diş ağrısı da cabası.

Doktor altı ay boyunca dinlenmemi söyledi ama bacağımı dinlendirirken kim bana para verecek. Ama demek istediğim bu da değil çünkü o zaman bana bu kadar şikayet ettiğim işimi değiştirmemi söyleyebilirsiniz ama ben aslında bütün bu boktan işin amacını öğrenmek istiyom.

Lütfen bana gazeteden cevap vermeyin çünkü karım köşenizi okuyo ve size yazdığımı bilmesini istemiyom çünkü gazetelerin saçmalık olduğunu söylerim hep ama sizin belki bir şeyler bilebileceğinizi düşündüm çünkü bir dolu kitap okumuşsunuz ama ben lise terkim.

*Sevgilerimle,
Peter Doyle*

Bayan Yalnızkalpler kargacık burgacık yazıyı anlamaya çalışırken, Doyle'un terli eli yanlışıyla masanın altından onun eline değdi. Bayan Yalnızkalpler hemen elini çekti ama sonra tekrar uzattı ve Topal'ın elini sıkıca tutmaya zorladı. Mektubu bitirdikten sonra da eli bırakmadı ama elinden gelen bütün sevgiyle sıkı sıkı tuttu. Topal bu dokunuşu bir tokalaşmaya çevirip asıl anlamı saklayarak utancını kapatmaya çalıştı önce ama sonra o da kendini bıraktı ve el ele tutuşarak sessizce oturdular.

BAYAN YALNIZKALPLER ZİYARETE GİDİYOR

Bardan beraber çıktılar, ikisi de epey sarhoş ve meşgullerdi: Doyle çilesini çektiği yanlışlarla meşguldü, Bayan Yalnızkalpler de alçak gönüllüğünün dönüştüğü görkemli şeyle.

87

Taksi tuttular. Doyle'un yaşadığı sokağa girince, adam karısına ve topal ayağına lanet okumaya başladı. İsa'ya dua edip ikisini de çarpmasını istedi.

Bayan Yalnızkalpler epey mutluydu ve o da kafasının içinde Mesih'e sesleniyordu. Ne var ki o lanet okumuyor, neşeyle sesleniyordu.

Taksi kaldırırma yanaşınca Bayan Yalnızkalpler, yol arkadaşının arabadan inmesine yardım edip adamı eve götürdü. Ön kapıda epey bir gürültü çıkardıkları için Bayan Doyle koridora çıktı. Topal, kadını gördüğü gibi tekrar lanet okumaya başladı.

Kadın, Bayan Yalnızkalpler'i karşıladı, sonra kocasını nefessiz bırakacak şekilde sardı. Adam sessizleşince onu dairenin içine sürükledi. Bayan Yalnızkalpler de onu takip etti ve karanlık holde yanından geçerken kadın onu çimdikleyip güldü.

Ellerini yıkadıktan sonra yemeğe oturdular. Bayan Doyle ak-

şam yemeğini yemiş, onları beklemişti. Masaya koyduğu ilk şey çeyreği dolu bir şişe kırmızı şaraptı.

Kahve sırası gelince, kadın, Bayan Yalnızkalpler'in yanına oturdu. Adam, Bayan Doyle'un masanın altından dizini onunkine değdirdiğini hissedebiliyordu ama onu görmezden geldi ve mutluluk yayan gülümsemesiyle kahvesini içti. Ağır yemek uykusunu getirmişti ve barda Topal'ın elini tuttuğunda hissettiği şeyi tekrar hissetmek için çaresizce çabalıyordu.

Bayan Doyle kalçasını onunkinin yanına koydu ama adam hâlâ bir karşılık vermeyince kadın da aniden kalkıp oturma odasına geçti. Birkaç dakika sonra onlar da kadının peşinden gittiler ve onu zencefilli highball kokteyli yaparken buldular.

Sessizce içtiler. Doyle uykulu görünüyordu, eşiye daha yeni sarhoş olmaya başlamıştı. Bayan Yalnızkalpler sohbet etmek için hiçbir çaba göstermedi. Bir mesaj bulmaya çalışıyordu. Konuştuğu zaman dedikleri bir mesaj biçiminde olmalıydı.

Üçüncü kadehten sonra Bayan Doyle açık açık Bayan Yalnızkalpler'e göz kırpmaya başladı ama adam onu görmezden gelmeye devam etti. Topal ise kadının bu aleni işaretlerinden epey rahatsız olmuştu. Yerinde kıpırdanıyordu adam ve mırıldanmaya başlamıştı.

Adamın çıkardığı belli belirsiz sesler Bayan Doyle'u rahatsız etti. "Ne konuşuyorsun be öyle?" dedi kadın.

Topal iç çekti, sonra bir homurtuya dönüştü bu, en sonunda da kendinden utanıyormuş gibi, "Karım için eve adam getirdiğime göre tam bir pezevenk oldum değil mi?" dedi. Bayan Yalnızkalpler'e şöyle bir baktı ve özür dilermiş gibi güldü.

Bayan Doyle küplere binmişti. Bir gazeteyi rulo yapıp kocasının ağzına vurdu. Adam şaklabanlık yaparak kadını şaşırttı. Köpek gibi hırıldayıp gazeteyi ağzıyla yakaladı. Kadın gazeteyi bırakınca adam elleri ve dizlerinin üstünde yere inip taklidine devam etti.

Bayan Yalnızkalpler, Topal'ı ayağa kaldırmak için eğilip onu

tutmaya çalıştı ama o sırada Doyle, Bayan Yalnızkalpler'in fermuarını açtı ve deli gibi gülerек yerde sırtüstü yattı.

Karısı adamı tekmeledi ve aşağılayan bir ses çıkarak başka tarafa döndü.

Topal da sonunda gülmekten yoruldu ve hepsi koltuklarına döndüler. Doyle'la karısı birbirlerine bakarken Bayan Yalnızkalpler tekrar bir mesaj aramaya başlamıştı.

Sessizlik Bayan Doyle'u rahatsız etmişti. Kadın daha fazla dayanamayınca herkese bir kokteyl daha hazırlamak için büfeye geçti. Ne var ki şişe boştu. Kocasına köşedeki dükkânas gidip cin almasını söyledi. Adam başını kısa ve öz bir hareketle iki yana sallayarak reddetti.

Kadın onunla tartışmaya çalıştı. Adam onu görmezden geldi ve kadın kendini kaybetti. "Cin al!" diye bağırdı. "Cin al, arsız herif!"

Bayan Yalnızkalpler ayağa kalktı. Henüz mesajı bulamamıştı ama bir şeyler söylemek zorundaydı. "Lütfen kavgaya etmeyin," diye yalvardı. "Size âşık, Bayan Doyle, bu yüzden böyle davranıyor. Ona nazik davranın."

Kadın sıkıntıyla homurdanarak odadan çıktı. Mutfakta bir şeyleri oradan oraya çarptığını duyabiliyorlardı.

Bayan Yalnızkalpler, Topal'ın yanına gidip ona bardaki gibi gülümsedi. Topal gülümsemeye karşılık verip elini uzattı. Bayan Yalnızkalpler eli tuttu ve Bayan Doyle odaya dönene kadar böyle, gülümseyerek ve el ele tutuşarak durdular.

"Şu perilerin tatlılığına bakın," dedi kadın.

Topal elini çekip karısına vuracakmış gibi havaya kaldırdı. Bayan Yalnızkalpler zamanın geldiğini anlamıştı, mesajını iletecekti. Ya şimdiydi ya hiç.

"Büyük, güçlü bir bedeniniz var, Bayan Doyle. Kocanızı kollarınıza alırsanız onu ısıtabilir, ona hayat verebilirsiniz. Kemiklerindeki soğuğu atabilirsiniz. Bu adam günlerini yeraltına inen merdivenlerde, bodrumlarda geçiriyor; omuzlarındaysa yorgunluk

ve acıdan ibaret ağır bir yük var. Bu yükü taşıması için kendinizin hayali bir yedeğini yaratabilirsiniz. Onun için bir dinamo olacaktır bu uçucu hayal. Yatakta size hâkim olmasına izin vererek yapabilirsiniz bunu. O da borcunu çiçek açarak, sizin için coşkun olarak ödeyecektir...”

Kadın gülemeyecek kadar hayret içindeydi, Topal ise utanmış gibi yüzünü öte tarafa çevirmişti.

Bayan Yalnızkalpler ağzından çıkan ilk kelimelerde bunun ne kadar saçma olacağını anlamıştı. Tanrı’yı görmezden gelerek yüreğindeki kuvveti harekete geçirememiş, sadece gazete için bir köşe yazmıştı.

Tekrar denedi ama bu sefer isterikleşerek. “İsa sevgidir,” diye çılgılık attı. Sahteydi bu çılgılık ama devam etti. “İsa gurcatanın*” ucundan sarkan kara meyvedir. İnsanoğlu yasak edilen meyveyi ısırduğunda kayboldu. Teklif edilen meyveyi yediğinde kurtulacak. Siyah İsa-meyvesini, sevgi meyvesini...”

Bu seferki başarısızlığı daha da sefildi. Bayan Yalnızkalpler’in retoriğini Shrike’inkiyle değiştirmişti. Boş şişe gibi hissediyordu, parlak ve temiz.

Gözlerini kapattı. Topal’ın, “Seni seviyorum,” dediğini duyduğunda gözlerini açtı ve adamın karısını öptüğünü gördü. Topal’ın bunu, onun söyledikleri yüzünden değil, sadakat nedeniyle yaptığını biliyordu.

“Tamam, deli adam,” dedi, kadın kocasına kraliçeler gibi bakarak. “Affettim seni ama markete gidip cin al yine de.”

Topal, Bayan Yalnızkalpler’e bakmadan şapkasını alıp çıktı. Gittiğinde, Bayan Doyle gülümsedi. “Fermuarın açıkken çok komiktin,” dedi. “Gülmekten öleceğim sandım.”

Adam cevap vermedi.

* Bir direk üzerinde çanaklık kurmak için mauna kolları üzerine omurgaya aykırı olarak yerleştirilen kollar. —77

“Ay amma kıskanç,” diye devam etti kadın, “iri bir adamı işaret ederek, ‘Şu beni aşkla sarsa ya,’ demem yetiyor. Kafayı yiyor hemen.”

Sesi alçak ve kalındı, onu heyecanlandırmaya çalıştığı barizdi. Radyonun yanına gidip kanalı bir caz orkestrasına getirdi, poposunu bir bayrak gibi adama sallıyordu.

Bayan Yalnızkalpler dans edemeyecek kadar yorgun olduğunu söyledi. Bayan Doyle da onun önünde birkaç şehvetli dans hareketi yaptıktan sonra kucağına oturdu. Adam onu itmeye çalıştı ama kadın açık ağzını onunkine bastırıp duruyordu, adam başını çevirince de kadın burnunu onun yanaklarına sürtüyordu. Bayan Yalnızkalpler yavaş yavaş ılık, kirli bir suyla dolan boş bir şişe gibi hissediyordu.

Bayan Doyle elbisesinin üst düğmesini açıp adamın başını göğüslerinin arasına sokmaya çalışınca, Bayan Yalnızkalpler bacaklarını aniden iki yana açtı ve kadın kayıp zemine düştü. Adamı üstüne doğru çekmeye çalıştı. Adam körlemesine elini savurdu ve onun suratına vurdu. Kadın çığlık atınca ona bir daha, sonra bir daha vurdu. Kadın onu sarmaya çalışmayı bırakana kadar vurdu, sonra da kaçıverdi evden.

BAYAN YALNIZKALPLER PARTİYE KATILIYOR

Bayan Yalnızkalpler yine yatağa düşmüştü. Bu sefer yatağı onu kesinlikle bir yerlere götürüyordu, hem de muazzam bir süratle. Adamın sessizce yola devam etmekten başka şansı yoktu. Üç günden beri yoldaydılar.

93

Yola çıkmadan önce hazırlığını yapmıştı, telefon zilini bozmuş, büyük kutu krakerlerden epey bir miktar almıştı. Şimdi yatağına yatmış, kraker yiyip su içiyor, sigarasını tütürüyordu.

Ne kadar sakin olduğunu düşündü. Sükûneti öyle mükemmeldi ki bunun bilincinde olması bile sükûnetini yok edemiyordu. Üç günde epey yol almıştı. Oda kararmıştı. Yataktan çıktı, dişlerini temizledi, işedi, sonra ışığı kapatıp uyumaya gitti. İç bile çekmeden uyuyakaldı, bilgelerin, masumların uykusunu uyuyordu. Rüya görmesine gerek yoktu, ateşböceklerinin ve okyanusların deviniminin farkındaydı.

Sonra bir tren istasyonunda, elinde durmuş bir saatle yere uzanan bir heykeldi ve tren yaklaşıyordu; önünde gitarı, elinde şapkasıyla üzerindeki yağmur damlalarını silkelediği hanın bahçesine de bir at arabası girdi.

Uyandı. İki aracın da gelişi birleşip kapının tıklatılmasına dö-

nüşmüştü. Yataktan çıktı. Anadan üryan olmasına rağmen üstünü kapatmadan kapıya gitti. Beş kişi girdi içeriye, ikisi kadındı. Kadınlar onu görünce inlediler ve tekrar dışarı çıktılar.

Adamlar kıpırdamadılar. Bayan Yalnızkalpler, Shrike'ı gördü ve onun da diğerleri kadar sarhoş olduğunu anladı. Shrike, kadınlar-dan birinin karısı olduğunu ve karısına hakaret ettiği için Bayan Yalnızkalpler'le kavga etmek istediğini söyledi.

Bayan Yalnızkalpler odanın ortasında sessizce duruyordu. Shrike üzerine atıldı ama geri çekildi, tecrübeyle pürüzsüzleşmiş kadim bir kayaya çarpan dalgalar gibi çekildi. İkinci bir dalga gelmedi.

Tam tersine Shrike neşelenmişti. Bayan Yalnızkalpler'in sırtına vurdu. "Don geçir altına, dostum," dedi, "bir partiye gidiyoruz."

Bayan Yalnızkalpler bir kutu kraker aldı.

"Hadi be oğlum," diye zorladı Shrike. "Yalnız içmeye başladığınız ayyaşsındır."

Bayan Yalnızkalpler ağzına atmadan önce her krakeri titizlikle inceliyordu.

"Heves kırma be," dedi Shrike, iyice bıkmıştı. Kayanın pürüzsüz tarafında yumurtalamaya çalışan bir martıydı, çılgık atan, sakar bir martı. "Oynamak istediğimiz bir oyun var ama oynamak için sen lazımsın - 'Herkesin Bayan Yalnızkalpler'i Kendine.' Ben icat ettim ama sensiz oynayamayız.

Shrike cebinden koca bir mektup yığını çıkardı ve Bayan Yalnızkalpler'in gözünün önünde salladı. Adam mektupları tanıdı, ofisteki dosyasındandı bunlar.

Kaya sakın ve sağlam durmaya devam etti. Bayan Yalnızkalpler, kayanın herhangi bir sınava karşı sağlam duracağından şüphelenmese de, sınanmasına istekliydı. Giyinmeye başladı.

Aşağıya indiler, altısı birden taksiye sığıştılar. Mary Shrike onun kucağındaydı, kadının sarhoş kıpırtılarına rağmen kaya mükemmelliğinden ödün vermedi.

Parti Shrike'in dairesindeydi. Bayan Yalnızkalpler içeri girince bir kükreme yükseldi ve kalabalık öne doğru hareketlendi. Adam sağlam durdu, nafile bir dalga halinde geriye çekildiler. Çaba göstermeden, hiç düşünmeden hepsini geri çevirmişti. Orada gülümseyerek dururken, kargaşanın içinden küçük bir dalga yükseldi ve ilgi için onun ayağına çarptı. Betty'ydi.

"Neyin var senin?" diye sordu kadın. "Yine mi hastasın?"

Adam cevap vermedi.

Herkes oturunca, Shrike oyuna başlamaya hazırlandı. Herkese kâğıt kalem verdi, sonra Bayan Yalnızkalpler'i odanın ortasına getirip gösterisine başladı.

"Baylar bayanlar," dedi, sirk çığırtkanını taklit ederek, "bu akşam hepinizin tanıdığı ve hayran olduğu bir şahsiyetle birlikteyiz. Şarkı söyleyen yüreğin Bayan Yalnızkalpleri bizle – ruhun daha şişkin bir Mussollini'si.

"Bu akşam size yardım etmek, ahlaki ve manevi dertlerinize deva olmak size bir slogan, bir dava, kesin bir değer ve *raison d'être** sunmak için geldi buraya.

"Belki bazılarınız yardım edilemeyecek kadar kayıp olduğunuzu düşünüyorsunuz. Meşalesi ne kadar amansız olsa da Bayan Yalnızkalpler'in bile sizi ateşe veremeyeceğinden korkuyorsunuz. Onun parlak alevine maruz kaldığınızda bile içten içe yanıp kötü bir koku yayacağınızdan korkuyorsunuz. Kalbiniz ferah olsun çünkü alev alev yanacağınızı biliyorum. Bayan Yalnızkalpler muvaffak olacaktır."

Shrike mektup yığını çıkartıp başının üstünde salladı.

"Sistematik hareket edeceğiz," dedi. "Önce, hepiniz bu mektuplardan birine elinizden geldiğince cevap vereceksiniz, sonra cevaplarınıza göre Bayan Yalnızkalpler ahlaki hastalıklarını teşhis edecek. Akabinde idrak yolunu gösterecek size."

* (Fr.) Varlık sebebi. -çn

Shrike misafirlerin arasında dolaştı ve sihirbazlar nasıl kart dağıtıyorsa mektupları da herkese öyle dağıttı. Durmadan konuşuyor, vermeden önce her mektubunun bir kısmını okuyordu.

“Çocuğu geçen hafta ölen yaşlı bir kadın göndermiş bunu. Yetmiş yaşında, kalem satarak geçiniyor. Uzun çorabı yok, ayakları mahvolmuş, kanıyorlar ama ağır botlar giyiyor. Gözlerinde akıntı var. Yüreğinizde ona yer var mı?

“Bu da müthişmiş. Genç bir oğlan keman istiyor. Basit görünüyor, çocuğa bir tane keman almanız lazım sadece. Ne var ki sonra bu mektubu küçük kız kardeşinin yazdığını görüyorsunuz. Oğlana felç inmiş, tek başına karnını bile doyuramıyor. Oyuncak bir kemanı var, ona sarılıyor, ağzıyla kemanın sesini taklit ediyor. Ne kadar zavallı? Gelgelelim, bu hikâyeden alınacak çok ders var. Oğlana, Emek diyelim, kemana da Kapital ve böylece...”

Bayan Yalnızkalpler buna kusursuz bir sükûnetle katlandı, umurunda bile değildi. Denizde ne olursa olsun, kaya ilgilenmezdi.

Mektupların hepsi dağıtıldıktan sonra Shrike bir tane de Bayan Yalnızkalpler’e verdi. Adam mektubu aldı, bir süre elinde tutuktan sonra okumadan yere bıraktı.

Shrike bir an bile susmadı.

“Sefalet ve acıdan oluşan bir dünyaya giriyorsun, orası hastalık ve polislerden başka her şeye yabancı olan mahlûkatlarla doludur. Biri rahatsız eder, diğeri kovalar..

“Acı, acı, acı; yüreğin ve beynin cansız, menfur, kemirgen, müzmin acısı. Sadece muazzam bir manevi merhemın şifa vereceği o acı.”

Bayan Yalnızkalpler, Betty’nin gitmek için ayaklandığını görünce, onun peşinden gidip daireden çıktı. Betty de onun nasıl bir kayaya dönüştüğünü görmeliydi.

Shrike yerdeki mektubu görene kadar Bayan Yalnızkalpler’in gittiğini fark etmedi. Mektubu yerden aldı, adamı bulmaya çalıştı, sonra tekrar kalabalığa hitap etti.

“Üstat ortadan kayboldu,” diye ilan etti, “ama çaresizliğe kapılmayın. Ben hâlâ yanınızdayım. Ben onun havarisiyim ve size idrak yolunu göstereceğim. Önce, doğrudan Üstat’a hitaben yazılan bu mektubu okumama izin verin.”

Mektubu zarftan çıkardı ve daha önce okumamış gibi başladı: “Hergelenin tekiymişsin sen be! Cini alıp eve geldiğimde karımı yerde ağlarken buldum, etrafını komşular sarmıştı. Hergele herif, ona tecavüz etmeye yeltenmişsin, polisi çağırmak istediler ama seninle benim ilgileneceğimi söyledim ve...”

“Eyvah eyvah, böyle berbat sözleri okumaya zorlayamam kendimi. Küfürleri geçip devam ediyorum. ‘O güzel konuşmalarının geldiği yer bu muydu, soysuz herif, beynini dağıtmak lazım senin.’ İmza olarak ‘Doyle’ yazıyor.

“Peki, peki, demek ki Üstat da bir başka Rasputin’miş. İnsanın inancını nasıl da sarsıyor bunlar! Hayır, inanamam. İnanmayacağım. Üstat hata yapamaz. Benim inancım sarsılmadı. Şeytan’ın ona karşı bir saldırısı daha bu. Bütün hayatını, bizim iyiliğimiz için o iblisle savaşmaya adadı ve muvaffak da olacaktır. Bayan Yalnızkalpler yani, şeytan değil.

“Shrike’a göre İncil. Onun hayatını anlatayım size. Önümde bir ferman gibi açılıyor. Önce, çocukluğun şafağında, saf bir masumiyetle parıl parıl, yağmurda yıkanmış bir yıldız gibi, Hayat Okulu Üniversitesi’ne doğru o yorucu yola koyuluyor. Ardından, delikanlıyken, ilk fahişesinin yatağından gecenin içine atlıyor. Sonrasında, bir adam, Bayan Yalnızkalpler olan adam – yüksek ideali gerçekleştirmek için cesaretle çabılıyor; rotası, gururlu hedefiyle şekillenmiş. Gelin görün ki, eyvah! Soğuk, kindar dünya, engel üstüne engel çıkarıyor yoluna; hedefini o belliyor, gürleyen bir ses, ‘Dur!’ diye emrediyor. ‘Engelleri merdivenin yapasın,’ diye düşünüyor o da. ‘Yükseğe, daha da yükseğe tırman!’ Tırmanıyor, her basamakta daha da yorgun ama kendini zorluyor, kutsal ateşle nefessiz. Ve sonra...”

BAYAN YALNIZKALPLER VE PARTİ ELBİSESİ

Bayan Yalnızkalpler, Shrike'ın dairesinden çıkınca, Betty'yi kordorda asansörü beklerken buldu. Kadının üstünde, açık mavi bir parti elbisesi vardı. Betty, üstüne başına dikkat ediyordu.

99

Bu gerçek, kayayı bile etkilemişti. Hayır, etkilenen kaya değildi. Adamın aklı, kayayı onun sayesinde bildiği araç etkilenmişti.

Gülümseyerek yaklaştı Betty'ye çünkü aklı özgür ve netti. Aklını bulandıran şeyler kayanın içine doğru akıp gitmişti.

Fakat kadın gülümsemiyordu. "Neye sırtıyorsun?" diye çattı adama.

"Eee, üzgünüm," dedi adam. "Bir anlamı yoktu."

Asansöre beraber bindiler. Sokağa çıktıklarında adam onu koldan tuttu ama Betty uzaklaşmaya çalıştı.

"Bir gazoz içmez misin, lütfen?" diye yalvardı adam. Parti elbisesi, basitlemiş aklına işareti vermişti ve az sonra gerçekleşen oğlan-ve-kız tartışmasından zevk aldı.

"Hayır, eve gidiyorum."

"Hadi ama," dedi, onu gazoz büfesine doğru çekti. Betty onunla gelirken, parti-elbisesi-giyen-küçük-kız hallerini bilinçsizce abarttı.

Çilekli gazoz içtiler. Pipetlerden pembe damlalar çektiler; Betty onun gülümsemesine karşı suratını asıyordu, ikisi de tatlılıklarının farkında değillerdi.

“Niye bana kızgınsın, Betty? Hiçbir şey yapmadım. Shrike’in fikriydi, bütün konuşmayı da o yaptı.”

“Çünkü aptalsın.”

“Bayan Yalnızkalpler işini bıraktım. Bir haftadır ofise gitmiyorum.”

“Ne yapacaksın?”

“Bir reklam ajansında iş bakacağım.”

Kasıtlı olarak yalan söylemiyordu. Kadının duymak istediği şeyleri söylemeye çalışıyordu sadece. Parti elbisesi çok neşeli ve cazipti, açık maviydi, fırfırlı dantelli yakasında pembe noktalar vardı, gazozlarının rengi gibi.

“İş için Bill Wheelright’la konuşmalısın bence. Bir ajansı var – güzel adamdır... Bana âşık.”

“Rakibim için çalışmam.”

Kız yüzünü buruşturunca ikisi de güldüler.

Bayan Yalnızkalpler, kadının gülüşündeki tuhaflığı fark ettiğinde hâlâ gülüyordu. Betty ağlıyordu.

Kayaya uzandı. Kaya hâlâ oradaydı, ne kahkaha ne de gözyaşı etkileyebilirdi kayayı. Rüzgâra ya da yağmura karşı ilgisizdi.

“Ah,” dedi ağlayarak Betty. “Aptalım ben.” Koşarak dükkândan çıkıverdi.

Adam da peşinden gitti ve kadını yakaladı. Ancak Betty daha da fena ağlıyordu, Bayan Yalnızkalpler bir taksi durdurdu ve kadını zorla arabaya bindirdi.

Betty hem ağlıyor hem konuşuyordu. Hamileydi. Bir bebeği olacaktı.

Adam kayayı öne çıkardı ve onun ağlamayı bırakmasını kesin bir soğukkanlılıkla bekledi. Betty sessizleşince, ona evlilik teklif etti.

“Hayır,” dedi kadın. “Kürtaj yaptıracağım.”

“Lütfen evlen benimle.” Gazoz alması için nasıl yalvardıysa şimdi de öyle yalvarıyordu.

Bayan Yalnızkalpler, parti elbisesine onunla evlenmesi için yalvardı, elbisenin duymak istediği her şeyi, çilekli gazoz ve Connecticut’taki çiftlikle beraber gelen her şeyi söyledi. Parti elbisesinin tam istediği şeydi o: Basit ve tatlıydı, uçarı ve şiirseldi, biraz mürekkep yalamış ama fazlasıyla erkeksiydi.

Betty’nin evine ulaştıklarında, evlilikten sonraki hayatlarını konuşuyorlardı. Nerede yaşayacaklar ve kaç tane odaları olacaktı. Çocuk sahibi olacak kadar paraları var mıydı. Connecticut’taki çiftliği nasıl düzelteceklerdi. Hangi tarz mobilyalardan hoşlanıyorlardı.

Betty, çocuğu doğurmayı kabul etti. Adam o meselede galip gelmişti. Bunun karşılığında, o da iş konusunda Bill Wheelright’la görüşmeyi kabul etti. Gülerek, yatak odalarında üç tane yatak olmasına karar verdiler. Uyumak için gayet sofu ve resmi, iki ayrı yatak, aralarında da Cupido’lar, periler ve Pan’larla dolu, süslü, ikiz bir aşk yatağı.

Suçlu hissetmiyordu. Hissetmiyordu. Kaya, duygularının, vicdanının, gerçeklik algısının, öz bilgisinin somutlaşmış haliydi. Her şeyi planlayabilirdi. İspanyada bir şato, balkonda aşk ya da bir korsan gezi ve tropik adada aşk.

Kadının onun ardından kapıyı kapatınca adam gülümsedi. Kaya tam anlamıyla sınanmış, mükemmel olduğu görülmüştü. Yatağın güvertesine tekrar çıkması yeterliydi.

BAYAN YALNIZKALPLER DİNİ BİR TECRÜBE YAŞIYOR

Uzun bir gece ve sabahtan sonra, öğlene doğru, Bayan Yalnızkalpler, hummanın gelişini karşıladı. Humma, sıcaklık ve akli olarak gerekçesiz şiddet vadediyordu. Vaat yakında gerçekleşti; kaya bir fırına dönüştü.

103

Gözlerini, yatağının karşısındaki duvarda asılı duran İsa Mesih'e dikti. Ona baktıkça, İsa parlak bir sineğe dönüştü; minik, sinir yıldızlarının serpildiği kızıl kadifeden bir arka planın önünde hızlı bir asaletle dönüp duruyordu.

Odadaki diğer her şey ölüydü – sandalyeler, masa, kalemler, kıyafetler, kitaplar. Nesnelerin bu karanlık dünyasını bir balık olarak düşündü. Haklıydı da çünkü bir anda duvardaki parlak yeme doğru ayaklandı. Balık müzik dalgasıyla yükseldi ve adam, onun parlak, gümüşü karnını gördü.

İsa hayat ve ışıktır.

"İsa! İsa!" Bağırışı bedeninin en derinlerdeki hücrelerinde yankılandı.

Başını, yastığın serin noktasına götürdü, alnındaki damarın şişkinliği azaldı. Taze ve temiz hissediyordu. Kalbi bir güldü ve kafatasının içinde de bir gül açıverdi.

Oda inayetle doluydu. Tatlı, temiz bir inayet; yıkanmış değil, yeni çiçek veren goncanın taçyapraklarının iç tarafı gibi temizdi.

Odanın içinde sevinç de vardı. Nazik bir rüzgâr gibiydi ve bu rüzgârın altında, tarladaki minik, mavi çiçekler gibi dalgalanıyordu adamın sinirleri.

Usul usul birleşen iki ayrı ritmi fark ediyordu. Bir olduklarında, Tanrı'yla özdeşleşmesi de tamamlandı. Yüreği tek bir yürekti, Tanrı'nın yüreği. Beyni de aynı şekilde Tanrı'nındı.

Tanrı dedi ki: "Kabul edecek misin artık?"

O da cevap verdi: "Kabul ediyorum, kabul ediyorum."

Hemen yeni hayatını ve Bayan Yalnızkalpler olarak gelecekte nasıl davranacağını planlamaya başladı. Köşe yazılarının taslaklarını Tanrı'ya sundu, Tanrı da onları onayladı. Tanrı, onun tüm düşüncelerini onayladı.

Birden kapının zili çaldı. Yataktan çıktı, koridora çıkıp kimin geldiğine baktı. Doyle'du, Topal ve yavaş yavaş merdivenlerden çıkıyordu.

Onu Tanrı yollamıştı, böylece Bayan Yalnızkalpler bir mucize gerçekleştirecek ve dönüşümünden emin olacaktı. Bir işaretti. Topal'a sarılacaktı ve nasıl ki kendisi manevi bir topalken bütün olduysa, o da topalken tekrar bütün olacaktı.

Doyle'u karşılamak için acele acele merdivenlerden indi, kollarını mucize için iki yana açmıştı.

Doyle gazeteye sardığı bir şeyi taşıyordu. Bayan Yalnızkalpler'i görünce elini paketin içine soktu ve durdu. Bağırды, bir çeşit uyarıda bulunuyordu galiba ama Bayan Yalnızkalpler taarruzu bırakmadı. Topal'ın bağırışını anlamamıştı; Çaresiz, Harold S., Katolikanne, Kalbi-kırık, Boynu-bükük, Bıktım-her-şeyden ve Veremli-kocanın-inançsız-karısı'nın yardım çağrısı olarak duyuyordu onu. Hepsinin imdadına sevgiyle koşacaktı.

Topal kaçmak için döndü ama çok yakındaydı ve Bayan Yalnızkalpler onu yakaladı.

Onlar boğuşurken, Betty girdi apartmana. Durmaları için bağırdı ve merdivenlerden çıkmaya başladı. Topal, kadının onun kaçışını engellediğini gördü ve paketten kurtulmaya çalıştı. Elini dışarı çıkardı. Paketteki silah patladı ve Bayan Yalnızkalpler, Topal'ı kendisiyle birlikte götürerek düştü. Merdivenlerden aşağıya beraber yuvarlandılar.

Destansı, ustalık eserlerini unutun. Amerika'da talih birikmez, toprak bereketli değildir, ailelerin bir tarihi yoktur. Usul usul büyümeyi kitap eleştirmenlerine bırakın, sizin sadece infilak etmeye vaktiniz var. William Carlos Williams'ın çocuklarını top atışı yapar gibi yabana atan öncü kadınları nasıl tasvir ettiğini hatırlayın. Romanınız için de aynısını yapın.

Psikolojinin gerçeklikle hiçbir alakası yoktur, karakter motivasyonu için de kullanılmamalıdır. Romancı artık psikolog değildir. Psikoloji artık çok daha önemli bir şey olabilir. Vaka anlatıları, kadim yazarlar efsaneleri nasıl kullandıysa öyle kullanılabilir. Freud sizin Bulfinch'iniz* olabilir, size ders vermek gibi bir gayreti yoktur.

Bu son fikri akılda tutarsak, Bayan Yalnızkalpler, dini bir tecrübe yaşayan, çağımızın rahiplerinden birinin portresidir. Klasik bir vakadır ve William James'in *Dinsel Deneyimin Çeşitleri* ile Edwin Starbuck'ın *Psychology of Religion*'ındaki vakaların üstüne kurulmuştur. Psikoloji onların, bana ait değil. İmgelerse benim. Birinci Bölüm – Uyumsuzluk. Üçüncü Bölüm – Semboller oldukları gibi kabullenme arzusu, bir sembolün gerçekten ete kemiğe büründüğü bir rüya vasıtasıyla anlatılır. Dördüncü Bölüm – Ölüm ve düzensizlik, Bunyan ile Tolstoy'un hayatlarına bakın. Altıncı Bölüm – Kasıtlı biçimde günah işleyerek kendine işkence etmek; herhangi bir azizin hayatına bakın. Böyle devam ediyor işte.

Ciddiydim, yani müstehcen olamazdım.

Dürüsttüm, yani yozlaşamazdım.

Her şey olabilir bir romancı, sıkıcı olmasın yeter.

Contempo, 15 Mayıs 1933

* *Bulfinch Mitolojisi* kitabıyla tanınan Thomas Bulfinch. –ybn

SONSÖZ: BAYAN Y. ÜZERİNE BAZI NOTLAR

Nathanel West

Bayan Yalnızkalpler'in bir incelemesini yazamam ama aşağıda, kitabı yazarken düşündüğüm şeylerden bazılarını rasgele bir sırada bulabilirsiniz:

Bir alt başlık olarak: "Karikatür bandı biçimde bir roman." Bölümler, tek bir eylem üzerinden ilerleyen, birçok şeyi kapsayacak paneller olacaktı. Konuşmalar da geleneksel balonlara yerleştirilecekti. Bu fikirden vazgeçtim ama bant karikatür tekniğinin bir kısmını kullandım. Her bölüm, zamanda ileriye doğru gitmek yerine tıpkı resimlerde olduğu gibi geriye, ileriye, yukarıya ve aşağıya da gidiyor. Şiddetli imgeler alelade olayları belirtmek için kullanıldı. Şiddet olayları neredeyse hep sade bırakıldı.

Lirik romanlar, Poe'nun lirik şiir tanımına uygun biçimde yazılabilir. Özellikle kısa roman bu ülkede kullanılmaya uygun, farklı bir yapı. İskandinav ülkelerinin de Fransa, İspanya ve İtalya gibi bir edebiyatı var. Aceleci insanlar olarak, Buck'lar, Dreiser'lar ve Lewis'lere* fazlasıyla sabrediyoruz. Şükürler olsun ki hepimiz İskandinav değiliz.

* Pearl S. Buck, Theodore Dreiser, Sinclair Lewis'ten bahsediyor olsa gerek. —77

Nathanael West, yeni romanının fikrini oluşturduğu bir dönemde geçirdiği otomobil kazasında eşiyle beraber hayatını kaybettiğinde eserleri sadece küçük bir topluluk tarafından biliniyordu. Hayatını otel yöneticiliği yaparak ve daha sonra arkadaşları Fitzgerald ve Faulkner'la aynı dönemde Hollywood'da senaryolar yazarak kazanan West, ölümünden yıllar sonra ün kazandı ve eserleriyle dünya edebiyatında melankolik, eleştirel, mizahi ve tamamiyle şahsına münhasır bir iz bıraktı.

1930'ların New York'unda bir adam kendini kaybetmek üzere. Bayan Yalnızkalpler, gazetede nasihat köşesine gelen mektuplara cevap yazan bir adam.

İnancı sallantıda. Okuduğu mektuplarda anlatılan dertler ona sırayet ediyor iyice. Bir de başının belası editörü Shrike var, adam herkesle, her dertle alay ederek yaşıyor hayatını.

Nathanael West, Bayan Yalnızkalpler'de inancın çözemeyeceği sorunları, biriktikçe umursamadığımız dertleri, kaygılardan ibaret bir adamı anlatıyor.

"Modern Amerikan edebiyatının en sevdiğim eseri."

— HAROLD BLOOM

"Joseph Heller, Thomas Pynchon, Philip K. Dick, George Saunders ve Bob Dylan'ı da dahil edebileceğimiz birçok ismin öncüsü."

— JONATHAN LETHEM

www.ithaki.com.tr

9 786057 762948

ITHAKI MODERN ROMAN

ITHAKI MODERN
ROMAN

